

310791

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 10 } చెన్నపట్టణము 1924 వ సం॥ మార్చి నెల 18-వ తేది మంగళవారము } No. 193
సంపుటము ౧౦ } దుధికోడూరి నామ సంవత్సరము, ఫాల్గుణమాస శుద్ధ చ్చాదితి ౧౨. } సంచిక ౧౯౩

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవంతిది

తలనొప్పిల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పర్వపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
తగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును దుద్ధగానే చెమట వట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును, నొప్పులు తీసివేయును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

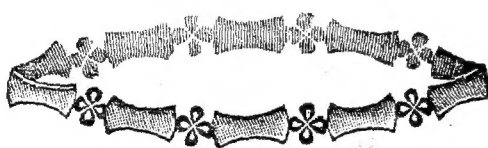

చక్కని డబ్బీలో సహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింట నుండదగినది

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుళెటివీధి మదరాసు.

అతిసుందరమైన బంగారుగాజులు దొరకుభవనము

ఏమోస్తూ గాజులుగాని యేలలో నైనను అమృతమనవలసివచ్చుగా నున్నది.

హాజరలో తేని అతిర్వరలో రయోదశేసి యివ్వబడును.

మోదాన:

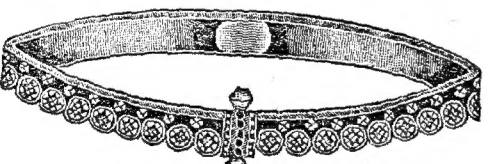
ఇది 2 1/2 సకరము మొదలు 6 సకరముల వరకు రయోదశగును.

చేదారము సహా ముదూరి జర 1-కి రూ. 10

మంగుళూరు:

ఇది 5 సకరము మొదలు 10 సకరము వరకు రయోదశగును.

మదూరి జర 1-కి రూ. 25

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ, కలకత్తా, 25 వైశాలిబాదగోడు - మదరాసు.

నవలలు సరస్వతీ గ్రంథమండలి నవలలు
రాజమహేంద్రవరము

ప్రకాశకుడు: అద్దేపల్లి లక్ష్మణస్వామి సంపాదకుడు: తల్లావల్లి లక్ష్మణశర్మ
ఇందు విశేషముగా మనోహర కథాకల్పితంబులును, భావపూరితంబులును నవనవభరితంబులు నగు చారిత్రిక—
సాంఘిక—సాంసారిక—అపరాధపరిశోధక—నవలలు, ముచ్చటైన బొమ్మలతో ముద్దులొలుకు క్యాబిన్తోలైండులో
డెమ్మినైజున రమారమి 200 పుటలతో రెండుమాసముల కొక్కటిగ మొదలుపెట్టెను. వెలువడు ప్రతిగ్రంథమును
పోస్టేజిగాక రు ౧-౦-౦ వెలకు జంబాదారులకుఁ బంపుచుండుము. చందాదారుగ కేరవారు ప్రచేతనమును ముందుగ
నాలుగణాలు చెల్లింపవలెను.
అంగ్లభాషానవలారచయితలలో నగ్గణ్యుడగు ముద్రసిద్ధయ్యుని కవివర్యునిచే రచియింపబడినదియు నాంధ్ర
పత్రికా సహాయసంపాదకు లగు శ్రీమెదురుమ్మడి శేషగిరిరావుగారిచే వృద్ధయాకర్షణముగా వ్యవహరింపబడినదియు నాంధ్ర
రింపబడినదియు, నీమండలినుండి పదునైవగ్రంథముగ వెలువరింపబడునదియు నగు 'ఫాస్టు' అను నత్యుత్కృత సంఘట
నలచే నలరారు 37౦౦ పుటలుగల మొదటిభాగము-క్యాబిన్తోలైండు నవలరాజము సిద్ధమగుచున్నది. పోస్టేజిపులు
గాక చందాదారులకు రు ౧-౦-౦ ఇతరులకు రు ౧-౫-౦ ఆభాగిని అను సాంఘికనవల అనుబంధగ్రంథముగ వెలు
వడుచున్నది. పోస్టేజిగాక చందాదారులకు రు ౦-౫-౦ ఇతరులకు రు ౦-౧౦-౦.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

15-8-24 శనివారము నుండి 21-8-24 తేది శుక్రవారము వరకు
సా॥ 6-15 X౦౧ ప్రతికోణ రెండుప్రదర్శనములు. రాత్రి 9-20
శని, ఆదివారములందు 8-15 గంటలవరకు యూనివర్సల్స్
తందరింగు కీనియల్, 16-8-24 తేది ఆదివారము సా॥ 6-15
X౦౧ ఆటవడమానం శ్రీ రామకృష్ణశ్రీమతి విద్యార్థులకై యివ్వ
బడును.

ది సోషియల్ బుక్స్-సీర్
బాక్ మల్ హోల్ యొక్క ధైర్యసాహస ఆత్మచిత్ర
చర్యలను చూచి తృప్తి చెందవలెను.
8,9,10 ఉపభాష, కదపటివారము, 6 భాగములు
ఇంటర్ నాష నల్ న్యూసు, హాస్యముచూపబడును

నూతన గ్రంథములు

1 సీజరు చరిత్రము:—ప్రజాప్రభుత్వమును గోలు
ప్రతియంగుచును చదివి తీరవలసినది. కొన్నియ దివానులుగా
సంజీన శ్రీయుక్త తెమలి పట్టాభిరామకావుగారును విజయనగరం
కాలేజి ప్రొఫెసర్ శ్రీ॥ వెంకటరంగయ్యగారును పీఠికలవారి
యొద్దారు. పటములుకలది ఆభూగ్య జీవితచరిత్రము. రూ. 1.
2. మారిశ్చంద్రచరిత్రము:—కేశర్ గౌరవకవుల
లోని పద్యములచే విలసిల్లుచు నులభ్యతైలిని ప్రాచుర్యవీన వచన
గంధము. రూ. 0.12-0
3. బుద్ధుడు:—శేషమూటలతో ప్రాచుర్యవీన, హా
మ్యము కలదు. రూ. 0.3-0
4. చెన్న గాజధాని:—5 వ తరగతికి ఆభూగ్యము
నది బొమ్మలచే నిండియున్నది. రూ. 0.1-0
మ.రా:—ఈశెలలోగా ప్రవానిలో నీ మూటిప్రవా
నినవారలకు 100-కి రూ. 25 చొప్పున కమిషనువ్వబడును.
గ్రంథకర్త: మునీయం సీతారామరావుగారు,
లియ. యల్. టి., మదనపల్లి, చిత్తూరుజిల్లా.
రామ్ అండ్ సన్సు, మదనపల్లి,

శ్రీ మైలవర బాలభారతి సమాజము

ఒక సవరణ

పా. పల్లి సుబ్బారావుగారికి రంగరత్న బిరుద మిచ్చబడినట్లు నిన్నటి పత్రికలో ప్రకటించబడినది. వారికియ్యబడినది సరకుల బిరుదముగాని రంగరత్న బిరుదముగాదు.

సన్మాన పత్రము

ఆంధ్రనాటక సంఘము! శ్రీమంతా!

అభినవాంధ్రనాటకసమాజముల కన్నిటికిని మిన్నయై మాతృస్థానమై అభిలాంధ్రదేశమున అఖండయశమును గడించిన తమ బాలభారతిసమాజమువారి యద్భుత ప్రదర్శనములను తిలకించి ఆనందింపవలె నని మేము పెక్కువార్తలనుండి ఎదురుచూచుచుండగా నేటికి మా కట్టి భాగ్యమును తాము కలిగించునందులకు తమకు మేము మనఃపూర్వకముగ వందనములను చెప్పుచున్నాము.

తాము ఆంధ్రనాటకకళ సభివృద్ధి నొందింప కంఠజమాని అచూల్యులగు తమకాలమును అత్యధికముగ ధనమును వ్యయపఱచి, అధిక వ్యయప్రయాసలకు లాభి. అత్యధికానుభవముగల కార్యదర్శి డాక్టరు కొమ్మూరి పట్టాభిరామయ్యగారును, కార్యనిర్వాహకుడు శ్రీమూరి వీరయ్య పంతులుగారును జయవిజయములను తమకు సహాయులై సేవధ్యంతర-పరివద్రంగసంబంధములగు సకలకార్యములను సమగ్రముగ నిర్వహించుచున్నను, తాముగూడ స్వయముగ సకలకార్యముల బరిశీలించుచు నీసమాజము మహాన్నతస్థితికి గొనవచ్చి అఖండయశము నాల్గింపగలిగినందులకు మే మందానందము నొందుచున్నాము. ఇట్లు నాటకకళాభివృద్ధికి తామెన్నడును సహనసహాయమును ఆంధ్రమహాజనులందఱును తమకు కృతజ్ఞులైయున్నారు. ఆనందపరవశ యగు నాంధ్రమాత మి మ్మహుతనాటకలహరీరసించుచున్నది.

తమ బాలభారతిసమాజసరత్వముల విభాగ్యతనిగూర్చి యిదివరకు వినియుండిన దంతయు ప్రత్యక్షముగ మేమిప్పుడు కనుల పండువుగ చూచుటగూడ తటస్థించుటచే యధార్థముగ మానె జ్ఞునముగ గ్రహ్యులైన మహాత్మాసభివేదముననే మే మిట్టి భినుతించుచుంటిమిగాని కేవలం భావనాసముచే మిన్నక ప్రశంసించుచుండుటలేదని తమకు విన్నవించుచున్నాము.

ఆంధ్రభాషాదగు కృష్ణదేవరాయలు ఆంధ్రకవిరాజుగా పోషకుడై అప్రవిగ్ధజంబులను విభాగ్యులగడించిన ఆంధ్రకవిజంబు రాష్ట్రకపరివేష్టితుడై యలరార గలిగెను. అటులే, ఆంధ్రనాటకకళాపోషకులైన తాము రంగరత్న రంగసింహుడి బిరుదవిరాజులగు సటనవరత్న సంకీర్ణనట గర్వ వశవిరాజుమానులగుచున్నారని నుడువుట యందలికయోక్తి గోరంతయును లేదు. పండిత ప్రకాండలచే తమ కొనంగబడిన రంగరత్న రంగసింహ బిరుదములు సార్థకములని తమ ప్రదర్శనావైభవమున బాగుగా గ్రహపరచుచు ఉత్పూరి సంజీవరావు, గూడపాటి నరసింహారావుగార్లు, డైరెక్టర్ గోపాలం, పాఠేపల్లి సుబ్బారావు, మద్దాలి శేషగిరిరావు, జొన్న విత్తుల శేషగిరిరావు, కుపట సుబ్బారావుగారు, కపిలవాయి రామనాథ శాస్త్రి, గోవింద రాజులచేంకటరామయ్య, జొన్న విత్తుల సత్యనారాయణ గార్లును బాలభారతి సరత్వ పోరమున సమూహ్యులై రత్నరాజులవలె ప్రకాశించుచున్నారు. నవరత్న సాంకేతికముఖ కీర్తిమృంద్రాసు మామగ్రు మేల్కొంటిమిగాక, తమనులనెట్టి నారాయణగారు, పశుపులేటిలంబయ్యగారు మున్నగువారికి నెందఱో విభాగ్యులగు తమ బాలభారతి సతీశముల సేవించుచున్నారని మే మెఱుంగని వాడుకగాక.

శ్రీ పామగంటి లక్ష్మీనరసింహారావుపంతులు గారు మున్నగు మహాకవిపుంపులు రచించిన నీతిభక్తి ప్రబోధకము లగు నుత్తమనాటకరాజములను తాము ప్రదర్శింపజేసి ఆ గ్రంథమును మహుల నడంగియున్న దివ్యరసామృతమున మమ్ము దనియింపజేసితిరి. ప్రాగ్దేశభాషాజ్ఞ మను విభాగ్యులన్ని మృదుమధురాంధ్రవాణి బాలభారతి సరత్వములనొకట స్వచ్ఛమును సమాజకా ప్రపూర్ణమునై వెడలి అట్టిదానిం దలయుగ విన నోచుకొనని మాకు గగుర్పాటుం గలగజేసిన దనుటయు సహజోక్తియే.

పికనాదమును వేణువిన్నమును ధిక్కరించు కోమలకంఠములతో సంజీవరావు, రామనాథశాస్త్రి, సుబ్బారావు, చలపతి రావుగారు మున్నగు వర్తమానులు గానామృతమును వెల్లివిరియజేసినపుడు శోలకు కలిగినయానందము వర్ణనాతిలేముగదా.

ఇట్టి యానందమును మాకు కలిగించుటకు కర్తలగు తమ మును, తమ బాలభారతిసమాజ సభివేదకులను, జగన్నాటక

సూత్రాధారి నిరంతరము సకలమంగళముల సమకూర్చు గాత్ర పాత్ర సవత్సరమును తామిరితి నీ మహానగరమున సమాజముతో గుండ విచ్చేసి మాకానందమును కలిగించునట్టి రాధామాధవుడనుగొనించుగాక, చిరతరాయురారోగ్యైశ్వర్యములను వినులయశమును శ్రీసీతారామచంద్రులు తమకును తమ సమాజమువారికిని దయతో నొసంగెదరుగాక, యని భక్తిపూర్వకముగ జగన్నాథుని ప్రార్థించుచు చంద్రుని కొకమాటుపో గజనల్లు ప్రేమపూర్వకముగ మేము సమర్పించిన యీ యభినవన పత్రమును తాము, పీఠికరించి మమ్మాదరించెదరు గాక యని విన్నవించుచు నింతటితో విరమించుచున్నాము.

చెన్నపు రాంధ్రమహాజనులు.

మైలవరం బాలభారతి నాటక సమాజ ప్రశంస

వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు.

శ్రీరమ్యంబగు నాంధ్రదేశమున లక్ష్మీపుత్రుడైయున్న పాపారాచ ప్రభుమాళి మైలవరభూపాలుండు దీప్యత్కారా సారస్వజ్ఞుడు నాటకాభినవజ్ఞానంబు పెంపొందగా నారాధించెదూబాలభారతి నిత్యశ్రేయముతో కల్లుతన్.

నీ. కలవు వేరకు వెలు విలనఁచేయగఁజాలు
వస్తువులో రంగప్రకృతికొలుకు
కల రెండఱో మాతృకళ లాల్చు నటరత్నములు సత్ప్రయోగంబు సలుపుకొలుకు
కల దాంధ్రదేశముఖ్యస్థాన మాస్థాన,
మైల్లపు డభివృద్ధి యెసఁగుకొలుకు
కలవు తొల్లిటి నేటి కవులు కూర్చిననాటకములు రసమూర్తి యమరుకొలుకు
మఱియుఁ గలరు నీకు మైలవరకూమా
వల్ల భేదమిచ్చిచేటి చల్లదనము
పొప్పు చాల బాలభారతికలకాల,
మాంధ్యభూమి నాట్య మాడు మమ్మ!
కా. ఆహ! మైలవరకూమాభివృద్ధి మీ కాలంబుమై నిల్చి మీ రూహపోషావిధిజ్ఞు లుత్తమకళాధుర్యోగ సద్యశాస్సాధనోత్సాహతో నాటికి నాటికింకను సమద్యచ్ఛాత్రురై
సౌహార్దంబున నాటకాభినయమున సాగింపుఁడినాటకున్.
నీ. సావిత్రికథాన సాక్షాత్కృతాంతుఁడో,
యనిపించె రూపచేష్టానుకృతిని
పాదుకలోఁ గైకధర్మమై యాగ్రగం,
తాపానులపములో చూపె మివుల
సారంగధరలో ససాధ్యచాతురి ముమ్మ
రముగా నెఱవె రాజరాజుతనము
ప్రహ్వలలోఁ బ్రతిస్పర్ధి నాయకుడయి,
ధీరోద్ధతత్వ ముద్దీప్తపటిచె
హావభావములో ముఖమందుఁ దీవరముగఁ
జూవె బద్ధముతో తిన్న గా నావీ చదివె
మేటివిభాగ్యులి గల గూడపాటి నార,
సింహనాయఁడు తగు రంగసింహ మనగ.

కా. శంకారతంకములేని పూనికి హరికృష్ణంధ్రప్రయోగముకొ జంకించెన్ గుంకాత్మజత్వమున జేమన్నుల్లిచే మాత్రోహంకారములచేత ప్రమాకులుచే నోహంకారం!

చేయరున్.
చేయకట్రామయ నేర్పనభ్యులకుని ర్వలంబుగాఁచుడెన్.
చ. ప్రకటముగా రసార్ద్రముగఁ బద్యములు బలియించె భావోత్తిరఁ దగిలె మెముకకతీర్చెను శ్రీగృహరామచంద్రమా ర్తికి దగఁ బద్ధభంగముకృతిక సరివచ్చిన రామనాథశాస్త్రికి నొకపద్య మే నొసంగితిక గృతిగా నికఁ గేమి

నీ. దయత గోపాలమూర్తి, యీతండు మమ్మ
రావు వేంకటరామనారాయణులను
స్వర్ణ బిరుదముతో గొనకుండ సాగరాదు
చెన్నపురినుండి యని నాడు విన్నవంబు.

కా. సంగీతమున భావభివ్రమమునన్ సౌరూప్యమందుం బశంసం గానింపగఁ దగ్గవారో మఱియు నీసంఘమునన్
టం గన్పొందిని వింటి నట్లయన నింతంగింతయే చెప్పుటలో
శృంగారాపిక గాఁదలంపవలెనాడీ! సర్వభావమునన్.

మ. సరస్వతీయ రాధగాధము హరికృష్ణంధ్రీయమున
బా నుకా
హరిమృత్ దులసీప్రభావకథ, కావ్యార్థంబునన్
మీర లీ
పురమం దాడియట్టి నాటకములతో ముఖ్యంబు లిట్టింక ను
తమరామ ప్రేమదర్శ మృచ్ఛకటికాద్యంబుతో ప్రయోగింపకొ!
చ. పాటలలోడ నిండి రసభావవిహీనములై కథార్థభ్రం
బాటకు మింక లేనివి యసాక్రమ నాటకముల్
క్రమంబుగా

మాటుమఱుంగునట్లు రసమాధురి గల్గిన నాటకంబు లీ
పాటికి నైన నాడెవవు భద్రము నీ కను బాలభారతి!
నీ. పాఠసీమట్లతో బాట లంఘుట బాగు
కాదు కన్నడరీతి నొనరుడును
వంకర టెంకర కొంకరి గజలికి
నడకలపాటలు వినువందగును
అల్లరి పరిహాస మడచి పుచ్చుట మేలో, ప్ర
ధాన ప్రయోగముతో మానరాదు
వస్తువు కవిత, ప్రశస్త్యము గానున్న,
యట్టి నాటకములే యభినయంపఁ
గోలెదను తానిచే నాటకులకు సందు,
మునకు దేశమునకు ప్రేమ మనువుపడును
చక్కఁగా నుద్ధరింపుఁడి సదనకళను,
నన్ను మన్నింపుఁ డీ చిన్నవిన్నపమున.

కా. రాజాజ్యెలమాన్వయప్రభుకూరా నేన్వయపాభివృద్ధి పా
పారాచ ప్రభుమాళికిన్ శుభము లాపాదిల్లుఁగా! కేతదు
ధారంబై తగు బాలభారతి నిత్యశ్రేయముతో గల్లుఁగా!
కాళోగ్యాభ్యుదయము లీనటలకుం బ్రాప్తింపఁగా
కైతెడన్.

పంచరత్నములు

(గద్దె రంగయ్య నాయుడుగారు)

శ్రీమదాంధ్రావనిఁ జెన్నందు నటరత్న,
ములనెల్ల శోధించి నిలిచినావు,
నిలిపి, సానలఁబట్టి, నేర్పుతో సనరించి,
నిర్దుష్టకాంతుల సింఛినావు,
నించి, సంతసమున మించి శ్రేష్ఠము లందు,
కాస్త్రోక్తధి నేర్వఁజాలినావు,
చాచి, భావము నొక సరసమా బహువిత్త,
హేదంబుగాఁ గూర్చి యలఁచినావు,
అట్టి ప్రాచీననాటకలలితకళను,
గౌరవోయి భజా మఱి గుండునాంధ్ర
జనమునందానం దుంపఁ జాలినావు,
జాభునా కేమి! పాపహృదాపరగ్గ!
నీ. నటభామలయగు నరసింహరావు నీ
కడునల్లులను మెల్లఁ గాంచినావు
నరసప్రదర్శనసంజీవి యనఁదగు,
సంజీవిజాపురు సాడినావు
శుభదాభరణవేత్త జొన్న విత్తుల శేష,
నిరూపక బస విచ్చి కడఁచినావు
మోన్వత్సరంబాంబాభినయశీలం.
మమ్మరావును ప్రోది యచ్చినావు
భావనసహజాదులఁ బ్రాప్తులైన
యట్టి సభివృద్ధులం దెంచినట్టి నీమ
నాటకోద్భవ ములమై నాటకున్మై!
బుధజనాశ్రయ! పాపహృదాపరగ్గ!
నీ. తక్కుయత్వము వొంది తగ శోక మొప్పిండు
మృదాలకులజంతు మహితుఁ డుండ
హాస్యభాషణలచే నలరించి పొగడొందు
సత్యనారాయణ సరసుండుండ
మధురగ్రాహ్యుల్లి మనములఁ గరఁగిండు
కుంపటపంపకంబు గుడిరియండ
భావాభినయములఁ బరపూర్ణుడై యొప్పు
వేంకటరామయ్య వెలసియండ
మీరు నేజంగఁబూనిన భూరిమరగ,
నాటకకళాభివృద్ధి బలో పాటముగను
కెంది మీ దగు సత్కీర్తి చెలఁగకున్మై,
బుధజనాశ్రయ! పాపహృదాపరగ్గ!

సీ. మధురస్వరము గల్గి మాటల జవి గల్గి
రామసాధుడు మీ ప్రేమ గనియె
చల్లగా బాడు సుత్రాత్మకంఠము గల్గి
యంజయ్య మీకృప నలరగించె
రసభావముల బెంచు రమ్యవాక్కులు గల్గి
దైతాపలుండు మీదయను గాంచె
రహివుట్ట భాషించు రసవంపద గల్గి
నాకాయణుండు మిమ్ము కేరగించె
తే. సరసనాటకకరులై పరగనట్టి,
మతియుఁ బెక్కుండు మిమ్ము కేర మనగఁగనిరి
వారిభాగ్యం బడేమనవచ్చునయ్య!
బుధజనాశ్రయ! పాపయ్యభూపవర్య!
సీ. అన్నివిధాల నాంధ్రుల సమాను బడకీర్తి
నేకాంతరంబులఁ జేల్చుచున్నా!
బహుకళాభిజ్ఞులు పరగ నాంధ్రులఁ బటంచు
ప్రభావతీ దిక్కులఁ బఱచుచున్నా!
ప్రభునాటకకళాప్రాజ్ఞు లాంధ్రులఁ జేల్చు,
సద్యశం బంతటఁ జాటుచున్నా!
భాషాప్రపంచకుల్ పండితాశ్రయ లాంధ్రు
లను మాట భువి నిల్చి మనఁగదయ్య!
తే. నీరు చిత్తంబు విత్తంబు నెనరు నీరు,
దేశవిద్యాభివృద్ధికి దిద్దుచున్నా!
దేవదేవుండు సంతృప్తిఁ జేరి నిన్ను
దీర్ఘముగ మన నాశీర్వాదించుచున్నా!
బుధజనాశ్రయ! పాపయ్యభూపవర్య!

* * * *

నాయుడు సంఘసభలో జనువఁబడిన పద్యములు

(వైదురమూడి శేషగిరి రావుగారు.)

శ్రీ లలితబాలభారతి పాలకుఁడు,
మైలవరపు జమీనీలు మామ్యనకును,
వజ్రులు శ్రీమూరసేని సద్వంశవంశికి,
రాజకేంకట పాపయ్యకాపు బహద
రాదిరుదుల నలరావు వనఘటానికి,
అభిలకుభముల నొసఁగుత వారియు, సిరియు!

ఈనవాన్యండు, కడుఁగూర్చి ప్రోవఁ దనరు
బాలభారతి నేమిండు ప్రాధనముల
పధికపట్టాన్నియులఁ గృప నాదరించి
సకలసంభముల నొసఁగుతఁ జక్కపాసి!

భీమ, శేషన, వశంఠాధిపామికలను
దాల్చి, సభ్యుల ముదమునఁ జేల్చునీరు
రసప్రదర్శనకాలం బసద్యశంబు
రహిని, నటసంహారద్రువునీవు, రంగసింహ!

గురజనాయకనుడు, గూడపాటి నృసింహ
రావటండు, మఱియు రంగసింహ,
మనుచు నభిలజనులు నమ్మరంబుగ నిన్నుఁ
బొగడుచుండు ముదము పాథల నెదల.

సరసవాక్కుల రాగమూర్త్యల నెఱిసి
గడియలో సభ్యులను మోదగరియఁ జేల్చు
నేర్పరివి నిన్నుఁ బొగడంగ నేర్చుచున్నా!
సుగుణసంపద్య! కంపట్ల సుబ్బారావు!

వ్యదులవిశాస్యనంబును మించునలులు
కర్ణశేషంబుగా మృదుగాత్రమునను
గాన మొనరించి చిత్తముల ర్మిరగఁ జేయఁ
బాలదత్త పన్నులేటి అంజయ్య నీవు!

సరగ మంధర, రాధబాయ్, గర్భ, కమల
పాత్రములఁ దాల్చి యద్భుతప్రభుఁ జూచి
సభ్యులకు మెప్పు ఖట్టింపఁ జాలితివు
రహిని దిరుమలనెట్టి నారాయణుండ!

చెలిగి లలిత, రత్నాభాయి, నీతిప్రముఖ
పాత్రములఁ దాల్చి సభ్యులపారముదము
చెందఁజేసితి, తిరుమలనెట్టి సుబ్ర
హ్మణ్య! నాధాయణునివలె మానెముగ.

అచ్చముగ నాడుట్టియే వచ్చె కనుచు,
నలిగి నిన్నుఁగని మెచ్చివారు, పథ్య

లిత, వికల్పప్రహేలు ప్రకటకుల
సాంపు నేమందు రోబుక్కునుబ్బరాయ!

గాఢసమ్మోహనాస్త్రము ల్లావె నీరు
వాగ్మయరధార లెన్నంగ విశేష వత్స!
విని "భరీ" యని పొగడని జనులు గలరె,
తుంగచలపతిరాయ! సంతోష మయ్య.

అభిలలోకగురుండు నాజగన్నాటక
నూత్రధారి భక్తమలభుఁ జేలమి
సకలభుధము లొసఁగి సర్వదా ప్రోవత
మీసమాజవిభుని, మిమ్ము నెల్ల!

* * * *

క. ఎవరినని పొగడుదును మఱి
యెవరిని మానుదును బలిర! యెల్లవిధములక
తన నటులఁ బ్రోచెడి మై
లవరవిభుని సద్యశము చెలంగుత దిశలక.

క. పాపారావుబహద్రుడు
ప్రావేశమును బొంది బాల
భారతి యయ్యెక
మాపజన్మపద్యధనును
ప్రావముగాఁ గొనెడి ప్రాధభారతియయ్యెక.

క. ముట్టవాగుచిత్రాభిషేకును,
పుటవక్రస్వర్ణనూత్రపుంజితమగునీ
కటరత్నమాలికను ధీ,
పటుపాపవిభుండు బాలభారతి కొనఁగక.

క. ఇతోఽప్యధికసంపత్తి రితోఽప్యధికసమృద్ధిః!
ఇతోఽప్యధికకీర్తిర్భూయాత్తే పాపరాడ్విభో!

తే. సీ. ఎవరి కేరి భగవంతుఁ డిచ్చినాడో
వారువా రట్టి విచ్చుచున్నార గమక
మా కొనంగదానిలో నీకుఁ గొంత;
చందురన కొక్క నూరిపో గంచుగద!
ఆంధ్రమాతృకాకవిత్వపుక్రుండు,
పండిత. పురాణం సూర్యనారాయణతీర్థులు

వ్యాయామవార్తలు

ఎన్. వి. ఏ. ఏ. అన్నిసంపదములు

నిన్న సాయంత్రము రామరావు జ్యోతిషము రంగస్వామి
కృష్ణమూర్తులతో దలుర్చుటచేరి. విశ్వనాథన్ కలవద్దవక్త్రుని
ఆటను ప్రదర్శించె. కాని రామరావు సాయ ముమాత్రమున రిని
తేటండుటచే ఓటము గాంచకలసివచ్చెను. కృష్ణమూర్తి మొదటి
సంధియు గెలుపువాడనే దృష్టియొంది నిలువడతో నాడెను.
రంగస్వామి కలవద్ద ముదకుగ నే అడతొచ్చెను. ఆట రెండునెట్ల
లోనే ముగిసెను. మిక్కిలిదబుర్బులో ఒక బంటు అటకురానిక
మును రెండవబంటు గెలిచియు నిర్ణయింపబడెను.

స్కోర్ వివరములు
దలుర్చు

గెలిచినవారు	ఓడినవారు
రంగస్వామి	కృష్ణమూర్తి
కృష్ణమూర్తి	రంగస్వామి
	6-3, 6-4

బొంబాయి సమ్మెపరిసితులు

ఈ సమ్మెదారులు పనులలో ప్రవేశింపుచున్నారు

బొంబాయి, మార్చి 17 :—ఈయనకుమారు 3 మి
ల్లము కొద్దిమంది మనస్సులతో పనివారంభించెను. మిల్లు అధికా
ములు నోటితోఁబెప్పవలెనని కాలమందిపనివాండు రికు
జనెరి మాలిని త్రుచ్చుకొనుటకు వచ్చిరి. అధికారము వారిమా
లివాఁ డింబడెను. ఈ మిల్లులందఱు పోలికువారు రిగుబాగ్రతకు
రిసికొనగా వారిమాలి వారిచ్చివేయబడెను. గల్లంతులు జరుగ
నేరూ యని మిల్లుఅధికారులు భయపడుటవలన కొంతమంది
అ. రిరి ప్రసిద్ధి మేనస్త్రీలుకూడ వచ్చియుండిరి.

ఒక చిన్న గల్లంతు

కాతామిల్లలో అధికారులచిచ్చి మాలి నేనుగాక బుధ
వారముగా డింబడు పని చెప్పటచే కొంత గల్లంతు జరిగెను.
ఈ మాటతో పనివాండ్రకు కోపముకల్పి రాతామిల్లుపై రాళ్లు
తేయుటకు ప్రారంభించిరి. కాని నెలకేనే పోలికువారు తచ్చి
వారిని పోర్లతోడిరి.

(అ. రి.)

బొంబాయి మిల్లుపనివాండ్రకు

రాట్ట ములు

కాంగ్రెసు సంఘమువారు పది వేల

రూపాయల నొసంగిరి

పరిశ్రమ కరమున డిండిలేక చులచుల మాడుచున్న మిల్లు
పనివాండ్రకు పని కల్పించుటకు రాట్టములను కొని యిచ్చుటకు
బొంబాయి కాంగ్రెసు సంఘమువారు పదివేల
రూపాయల నొసంగిరి. (అ. రి.)

కలకత్తా కార్పొరేషను

కాంగ్రెసుసభ్యులు హెచ్చుగా ఎన్నుకొనబడిరి

కలకత్తా కార్పొరేషను సభ్యుల ఎన్నికలు నిన్న (17వ
తేది) జరిగినది. మొత్తము 82 వార్డులకు 68 మంది సభ్యుల స్థాన
ములు లభి. వానికి 95 మంది పద్ధ్యులునిలచిరి. వారిలో 48 మంది
పోటీలేకుండ ఎన్నుకొనబడిరి. 48 మందిలోను 46 గురు కాంగ్రె
సుపక్షమువారే. ఇద్దరు మాత్రము స్వతంత్రపక్షమువారు. 12
వార్డులకు 15 స్థానములకు 37 గురు పోటీ చేసిరి. వారిలో కాంగ్రె
సువారు ఏడుగురున్నారు. ఓట్ల నిచ్చుట కర్తవ్యల స్త్రీలు
హెచ్చుమంది ఓట్ల నిచ్చుట కీసారి ఏలనో కాలేదు. ఫలితము
రెండుమాడులో వారిలో తెలియగలదు (అ. రి.)

బేరిలి రైల్వే ప్రమాదము

మునిగిపోయిన రైలుబండ్లలో నుండి

మరి రెండు శవములు బయటికి తీయబడినవి

ఇంకను 12 గురు ఉండవలెనని అనుకొనుచున్నారు

శే. రి. మార్చి 17 :—రైల్వే సహాయకానువారు కొన్ని
గంటలు కన్దచడి పనిచేయగా, మునిగిపోయిన రైలుబండ్లలో
ఒక వానినుండి కేవల సహాయములకు మరిరెండుశవములు బయ
టికి తీయబడినవి. అందు ఒకటి స్త్రీకము. 24 సంవత్సరములం
డును. మరియొకటి పెద్దవాడైన మగవాని. హిందువులవలెనూ
డు. రైల్వేకాలలో పనిచేయిన యిద్దరితోమూడ మొత్తము మృతి
చెందినవారిసంఖ్య 26 అని తెలుచున్నది. ఇంకను నీటిలో నే యు
న్న బండినితేరకెత్తుటకు శ్రేమలు యాయడము పనిచేయు
చుచున్నారు. వారివారి బంధువులను స్నేహితులను వచ్చి ఆడు
గుటలని యింకను 12 కేవలము యీబండిలో ఉండవచ్చునని అ
నుకొనుచున్నారు. మొదటిలో 80 మందిపనిచేయవారిను వా
ర కొంతకంత అతిశయోక్తి కావచ్చును. కాని యిటువంటి పయోజ
ముల దిట్టే జరుగునగున ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుదానిని
ప్రజలు నమ్ముదానిని భేద మున్నది. అనేకములైన శవములను
తీయుచున్నారని ప్రజలు గ్రామములలో చెప్పుకొనుచున్నారు.
కొద్దిపాటిగాయములు తగినవారు రైల్వేసహాయమును
పొందక గ్రామముల చెంత కేరుచున్నారు. ఈపాను గాక యీ
ప్రమాదమునకు మరియొక పెద్దమైన కారణము కలదా యని రేపు
కాభాభిప్రాయ విచారింతురు.

తుపానుయొక్క ప్రవర

తుపాను అసహాయమైన తీవ్రముగలదిని చెప్పుట కిం

దిద్దమునులే నిదర్శనములు.

శే. రి. కన్దము రి. అర్. రైల్వే జంక్షనుస్టేషనులో రై
గానున్న పంరెం కొంతభాగము కొట్టుకొని పోయెను. అస్తేష
ను ప్రక్కయున్న కొన్ని సామానుబండ్లు ఆచ్చటినుండి కొంతక
గములో పరుగెడవారలించె. సావనాన్ పూజనుండి రైల్వేకి
తుపానుకు ఎదురుగావచ్చుచున్న ఎరక పంబాలుమెయిలుతో
యీసామానుబండ్లు డికోవను. నీకే కాని ఆచ్చటన్న సాయం
ట్టుకును వానిని పట్టాలనుండి తొలగించెను. (అ. రి.)

రంగూను మున్సిఫరల్ సభ

రంగూను, మార్చి 17 :—ఈసభలో మున్సిఫరేటిల
స్థియు ఒక మున్సిఫరల్ బోర్డు అధికారము క్రిందనుండ కలయు
నకుటికావక మొట్టి ఆమోదింపబడెను. మున్సిఫరల్ బోర్డులగా
నున్న ఎన్నెన్న పద్ధతియందయు మున్సిఫరల్ వారి అధికముననే
ఉండినవలెయు, వారినుండి కచ్చు అవాంఛముతో మాటికి 25
చొప్పున మున్సిఫరల్ నిధులకీడ జరుగట్లుండవలె ననియును,
చుట్టుకట్టుములలో మున్సిఫరల్ శేరములను విచారించుటకు
మున్సిఫరల్ బోర్డుల శక్తియు చేయవలెననియు తీర్మానము లా
మోదింపబడెను. (అ. రి.)

జాతీయ పక్షమువారి ప్రబలవిజయము

భారతశాసనసభలో పన్నులచట్టము నిరాకరింపబడెను

ప్రభుత్వ సభ్యుని ఆంధోళనము

ఉత్సవము రు 1-4-0 చొ॥ న విధింపబడెను.

శ్రీ మాన్య 18:—ఈదినమున స్టేటు కౌన్సిలుసభలో కార్యక్రమము ప్రారంభింపబడక పూర్వము సభ్యులలో చాల ఆందోళనము ప్రబలెను. నిన్నటిదినమున భారతశాసనసభలో త్రోసివేసివేయబడిన పన్నులచట్టము (ఫైనాన్సుబిల్లు) రాజప్రతినిధి శిఫార్సులో సభ్యులసానములవద్ద నుంచబడుటయే ఇందులకు కారణము. రాజప్రతినిధి సిఫార్సు ప్రకారమున ఉత్సవము మొదలు 1 కి రు 1-4-0 ల చొప్పున నిర్ణయింపబడి యుండెను. ఆచట్టముపైన “భారతశాసనసభలో ప్రవేశ పెట్టబడుటకు” అని యుండెను. ఈ సందర్భమున నవలంబించిన ఈ క్రొత్తపద్ధతిని గురించి సభ్యులు చర్చించుకొనుచుండిరి. శిఫార్సు జేయబడినది నీ పన్నులచట్టమును తిరిగి ఈ దినమున భారతశాసనసభలో ప్రవేశ పెట్టెద రనియు అటులేరుచాతే స్టేటు కౌన్సిలులో దానిని చర్చించి, ఆమోదింపజేసెదరని దెలియుచున్నది ఉత్సవము రు 2-0-0 నుండి రు 1-4-0 కు తగ్గింపబడినందులకు కొందరు సభ్యులు సంతసమును దెలిపిరి. శిఫార్సు జేయబడినది నుండి మోటారుస్పిడిటు పన్ను తగ్గింపబడలేదు.

శ్రీ మాన్య 18 తరువాత—ఈ దినమున నార్థికసభ్యుడు భారతశాసన సభలో శిఫార్సు జేయబడిన పన్నుల చట్టమును ప్రవేశ పెట్టుటకు మతిని గోరెను.

పండిత మోతీలాలు గారు, ప్రవేశ పెట్టుటను ఎదుర్చుచు, నిన్నసాయంకాలమే ఈ బిల్లును నిరాకరింపగా తిరిగి ఈదినమున ప్రవేశ పెట్టుట కనుమతిని గోరుట ఈసభవారి నవమాంశపరుచుట యని చూడెను. భారతశాసనసభవారు, డివిజను లేక శ్రీ, ప్రవేశ పెట్టుట కనుమతిని నిరాకరించిరి.

అ॥ వె॥

* * * * *
శ్రీ మాన్య 17:—ఈ దినమున భారత శాసనసభలో ఐదుగంటలసేపు తీవ్రమగు చర్చ జరిగిన తరువాత పన్నుల (ఫైనాన్సుబిల్లు) సు చర్చింపవలెనను ప్రతిపాదనము ఆధిక సంఖ్యాకులచే త్రోసివేయబడెను. 50 మంది ప్రతికూలుముగను 57 మంది అనుకూలముగను సమ్మతుల నొసగిరి. పండిత మదన మోహనమాశవాగారు బిల్లును ప్రాతికూల్యమునకును నడపెను. సర్ పురుషోత్తమచాను థాకూరు దానుగారు, సభవారి నవలంబించుచున్న ప్రతికూల విధానమును నిరసించిరి. ఇట్టి విధానమునలన సభ్యులు బాధ్యతారహితులుగ వ్రించుచుండి యునభిప్రాయము వ్యాపించుననియు, భారతీయోద్యమాభివృద్ధికి భంగముగలుగుననియు సర్ మాల్కము హెయిలీగారు సభవారిని హెచ్చరించిరి. నిరాకరించిన గ్రాంటును పునరుద్ధరించుట

శ్రీ మాన్య 17:—ప్రశ్నోత్తరముల తర్వాత సర్ బాసిల్ హార్ట్లే గారు, గతసోమవారమున సభవారిచే నిరాకరింపబడిన పాల్ గ్రాంటులను రాజప్రతినిధి పునరుద్ధరించెనని ప్రకటించుచు ఈవార్త వినుటకు సభవారిందరూ ఏకభిప్రాయముతో నుడువరాదుమందు రని యెంచుచుంటిని నడివేళ. రైల్వే గ్రాంటునందు గావించిన 25 లక్షల తగ్గింపును, అంతర్యామి

దర్శనము గావించిన రు 100 ల తగ్గింపును ప్రభుత్వమువారికి కరించిరి. 67 కోట్ల పన్నులను రైల్వే శాఖలో 25 లక్షల తగ్గింపునకు తగ్గించుట సాధ్యమే. ఈ తగ్గింపులను తగ్గింపులకి దీనుకొని ప్రభుత్వము ఆర్థికబిల్లును వెట్టిపెట్టును లేకనే అంగీకరించునెడల, రాష్ట్రీయ పన్నుల తగ్గింపులతోగా నింకను రు 1847100 ల మిగులును అని ఆర్థికసభ్యుడు నడివేళ.

ఆర్థిక చట్టము

ఆర్థికసభ్యుడు పన్నులచట్టమును చర్చించుట కంగీకరింపవలెనని ప్రతిపాదించుచు, ఇదిగత దాను దెలిపిన కారణములచే దెలుపుచు, కోస్తా సంకలనలోను, పన్నులలోను సభ్యులు నూచించిన మాట్లుల నంగీకరింపజాలనని నడివేళ. రాష్ట్రీయ పన్నులను తగ్గింపవలెనని కేంద్రప్రభుత్వమువారి ఆదేశములను రెండును సమకూగ నుడజాలవు. దేశీయ ప్రతిష్ఠానాడ తొలగింపబడునెడల, అన్నిటికంటె అతీతమగుట రాష్ట్రీయ పన్నుల తగ్గింపులు కలుగుట వలననే నాకు దొందబట్టెను. మొన్నటిదినమున విల్లుగాను, ప్రభుత్వమువారు (పైజీబిల్లుల నెట్టు తగ్గించిరి) యడిగెను, ఈ మొత్తమున తగ్గించుటచే, మన మొత్తముముఖము కగ్గడమ యంగీకరించెదను. దీర్ఘ కాలము వాయిదాలతో ఋణ మొదలై పైజీబిల్లుల ఋణమును దీర్చితిమి. తరువాత ఆర్థికసభ్యుడు ఆర్థికసభ్యులవారై తరువాత గావించు నాగోపణలను ఖండించెను. పరిపాలన ఆర్థికసభ్యులవారుగ నన్నదీయెను, అధికారుల సంఖ్యను తగ్గింపవలెననియు సైనికవ్యయము పర్యవేక్షకల దనియు, పన్నుల చాల హెచ్చింప బడెననియు నాగోపణల నొసర్చుట సామాన్యమయ్యెను. ఈ కేరళదేశముల యనుభవము నుడ గడిచియె, ఇతరదేశములలో పోల్చిచూచిన యెడల, నీ దేశమున పరిపాలన ఇంతస్వల్ప వ్యయముతో నాగుచున్నదెని యాశ్చర్యము జనించుచుండెననియు ఆర్థికసభ్యుడు నడివేళ. భారతప్రభుత్వ చట్టమునైన, సెల్యూన్ ప్రభుత్వపు కార్యనిర్వహణ, విజిటువారు భారతదేశమున స్థాపించిన పరిపాలనా విధానము ఆశ్చర్యకరమనియు, ఇదిగత స్వల్పవ్యయకరమని విధానమును ప్రపంచ మిదిగత కెంతదనియు నికమిద నెరుగజాలదనియు నడివేళ. “పన్నుల భారమును గురించి విచారించెదము. ఈ దేశమున పన్నులు సగటున కల 1 కి 2 పిల్లింగులు మాత్రమే. జపానులో సీసంపు 2 పాసల 12 పిల్లింగులు జావాలో 1 పా 12 పిల్లింగులు, ఈజిప్టులో 2 పా 3 పిల్లింగులు. న్యూజిలాండులో 28 పాసలు. సామాన్యముగా జపానును జూచి నేర్చుకొనవలసి నదిగా జెప్పుచున్నాను. ఈ దేశములకంటె జపానుపన్నులు పాల్గులట్లధికము. 1913-14 సం॥ కంటె రుస్తులభరణ నుడికి 70 మొదలు 80 లకు హెచ్చిన భూమిపన్ను అన్నెనెమోలు లేకుమాత్రము ఏమాత్రమును హెచ్చించడలేదు. అధికారులకు వేతనము లధికమున ఆగోపణను జూడుదు. భారతదేశమున, హెచ్చుతగ్గింపుల పుచ్చుకొనువారి సంఖ్య చాల స్వల్పము. సైనికవ్యయమును గురించి నేనిదిగత కనే కార్యములు దెలిపితిని. ఈవ్యయము నింకను తగ్గింపవలెనని నేలంగీకరించెదను. కాని అందుకు కాలమువట్టును. వచ్చేరత్నమున నది అచరణలోనికి నచ్చును. నాకు వీరునుడువు ఆర్థికవారును మాటలను వట్టుకొని నిమగ్నమవడని గోరెదను. మీరు పరిపాలనాబాధ్యతను బహిం చుటకు వచ్చునెడల— ప్రభుత్వము మీ విద్యుత్తులవలన ప్రభుత్వములలో జేసెదరని కొందరి మాటలతో నుండును— అట్టి తగ్గింపుల సాధ్యముగాక పోవుటచే వారి మాటలను మీరు భగ్నము నర్పించవలెను. అట్టి సూత్రముల దృష్టితో అర్థాగ్రాహ్యుల గనుంచి చర్చించవలెననియు, ఉత్సవము రు 2 ల చొ॥ న నుండవలెననియు, అట్లుగానో చాబోవు లభ్యము తిరిగి లోటులు సంధింప బడుననియు ఆర్థికసభ్యుడు నడివేళ.

పండిత మోతీలాలుగారు

పండిత మదనమోహన మోతీలాలుగారు, ఆర్థికబిల్లును చర్చించుట కంగీకరింపరాదని యనిరాకరింపవలెననియు నడివేళ. పండిత మోతీలాలుగారు, ఆర్థికబిల్లును చర్చించుట కంగీకరింపరాదని యనిరాకరింపవలెననియు నడివేళ.

సంగ్రాహమున భారతదేశ మొదలైన సహాయములను నిరసించి అందుకు ప్రతిఫలముగా వచ్చిన సంస్కారణ తొలగింపబడవలెననియు గనున్నదియు నడివేళ. ద్వంద్వపరిపాలన భగ్నమయ్యెను. ప్రభుత్వ శాఖలకు భూమిసంక ముద్దీ చేసిరి. మధ్యపరగణాలలో స్వరాజ్యపక్షమునా రాజకీయపక్షమునా నిరాకరించిరి. దేంగాలులోనూడ నెట్టి యుద్ధబోవుచున్నాడు. అందుచే రాష్ట్రీయలలో ప్రభుత్వ పరిష్కారంబు తొలగింపబడవలెనని సంతకమిచ్చిరి. కేంద్రప్రభుత్వమునూడ ఉపయోగకరముగ నుండుకాలముకంటె నెక్కువకాలము జీవించెను. రాజప్రతినిధి కార్యనిర్వహణకర్తయై, పన్నులను వ్యయమును నిర్ణయించునట్లయే ప్రభుత్వపద్ధతికంటె ముడిచినది, అందుచే, వ్యయమునందగిన భాగము నాన్ వోటు ఋణముగా నొసర్చి, భారత శాసనసభలో ప్రజల కెక్కువ ప్రాతినిధ్యమును గుఱువలన నేమియుపయోగముగలదు. పన్నులవలన యమున్న భారత శాసనసభవారిమాట నెగ్గవచ్చును వారియుపయోగ మేమి? ఇట్టిపరిస్థితి నాగుటకు వీలులేదని గమనించి, భారత శాసనసభవారు చాలవ్యాధియుక్తమగు కోరికను గోరిరి. ఈకోరికకు ప్రభుత్వముగ భుగ్గించునని ప్రభుత్వ ప్రతిపక్షముగ నున్నది. ఇంతకంటె మరెక్కువ అధికారము నుపయోగింపజాలరని నాకు నడివేళ.

సర్. మాల్కము హెయిలీ:—మీ మల్లెంకొడుకైనను నడువలేదు. నేనెల్లప్పుడూ జెప్పుతేదు.

మోతీలాలుగారు:—నావాక్యములోని యభిప్రాయమునే దేశీయంగ సభ్యుడు వేరువదలులలో దెలిపెను. బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వస్థాపకు, దేశీయరక్షణ కేంద్రీకృతమైయు, సాంఘికవిభేదములను అభ్యంతరము అని దేశీయంగ సభ్యుడు నడివేళ. ఈయంతులకుల జాటుటకు ప్రభుత్వపరిష్కారసంస్థానలే తగుసాధనములు. భారతీయులు స్వాతంత్ర్యయుగ ధ్యేయము, జాతీయమహాభావనిర్వహణమే నిదర్శనము. ఆలీయాను ప్రభుత్వప్రభుత్వము ఆసక్తి ప్రకటించునన్నది. 1929 సం॥ లోగా ఎట్టివాడును నొసర్చుడలేదు. చర్చుగాను కామన్న సభలో నడివేళ. ప్రభుత్వమువారికి ప్రైవేటులో, రాండులే విలువనూ వేమునందు నూడి ఈవిషయమున మంచికెట్లయ్యెను. ప్రభుత్వపరిష్కారము చర్చించి, దాని ఫలితముల గమనించి ప్రభుత్వ సమస్యను పరిష్కరించు కార్యమును భారతీయులకును ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారికిని వకలివేరువలెను.

భారతీయులు, ఉత్సవమునందొందుచున్న ప్రభుత్వమువారు తొలగించివేసిరి. అందుచే నీసభవారు ఉత్సవమున కేమారము నంగీకరింపజాలరు. ఉత్సవమును నిరాకరించునని కామమునన్న యెడల, ప్రభుత్వప్రభుత్వములలో నట్టితగ్గింపు నొసర్చుటకు సభవారి కధికారముండవలెను. అట్టి అధికారము లేనంతవరకు, ఆర్థిక బిల్లున కంగీకరింపుడని మమ్ముగోరుటకు వీలులేదు. “భారతప్రభుత్వ శాసనము నవలంబించి నంతవరకు—నాకు జేబులో నీగిన స్వల్పమును మనస్సాక్షికి వ్యతిరేకముగ, నా ఆర్థికగౌరవమునకు భంగపరచుగా—ఇచ్చుదుగాని, ఇకముందుగాని పన్నులనిధిచు ప్రతిపాదనలను నేనేమోతమును బలవంతపాలను (ని నుడు వినుడు) మీకెప్పుడును భారతప్రభుత్వశాసనమును తిరిగి తీసికొనుదు మేమందులకేమాత్రమును విశిష్టమే. భారతదేశమున నాగరిక రాష్ట్రమువలె పరిపాలింపబడుచో మీరిదివరకు ప్రారంభించిన బూటకపు సంస్కరణల తీసివేసి నిజమును సంస్కరణల నొసగుడు” (వినుడు వినుడు).

బాన్సు శ్రీభక్తు అమెరికాకు వెళ్లినవ్యయము, ప్రభుత్వమునగా, ప్రభుత్వప్రభుత్వము సాగించబడున దొక్కటివేళ ప్రభుత్వముననడివేళ. ఆనాశ్రీప్రభుత్వము చూచుచో, భారతప్రభుత్వపువీధి ఏమి? సగ్రామసమయమున భారతీయులు విజిటువారి నహాయ మొసర్చినపుడు, విల్లువారి స్వతంత్ర్యమునూత్రిమునకు విజిటు ప్రజలంగీకరించిరి. కాని దానినిపుడును అచరణలో పెట్టలేదు. “భారతదేశపు స్వామి” అనుపేరితో ప్రతిపక్షమును ప్రకటింపబడు గ్రంథము విదేశములలోని దేశపరిస్థితులకు కప్పిపుచ్చుచు వెలుపుచున్నది. ఈ నాగరిక ప్రపంచమును మోసపుచ్చుటకు మీ రిట్లు చేయుచున్నార (వినుడు వినుడు) ఇది గాక, జాతీయమితిలోను, సామాన్యసమావేశములలోను పాల్గొనుటకు ఆహ్వానించి ఇందు నుమ్మెందుల ప్రమాణమిచ్చెదరు. అట్టి సమావేశములలో భారతీయినిగలకు జెక కనుదేశీయుల బల మెంతయోతమునము. భారతదేశము అంగీకరించి అనుమతి నొసగనిది ఎన్నుకొనబడిన ప్రతినిధులెవరును వీరంగీకరింపరని నమ్మెదను.”

తీరువారి మోతీలాలుగారు తాను మనస్సాక్షిగా పన్నుల చట్టము నంగీకరింప జాలనని నడివేళ.

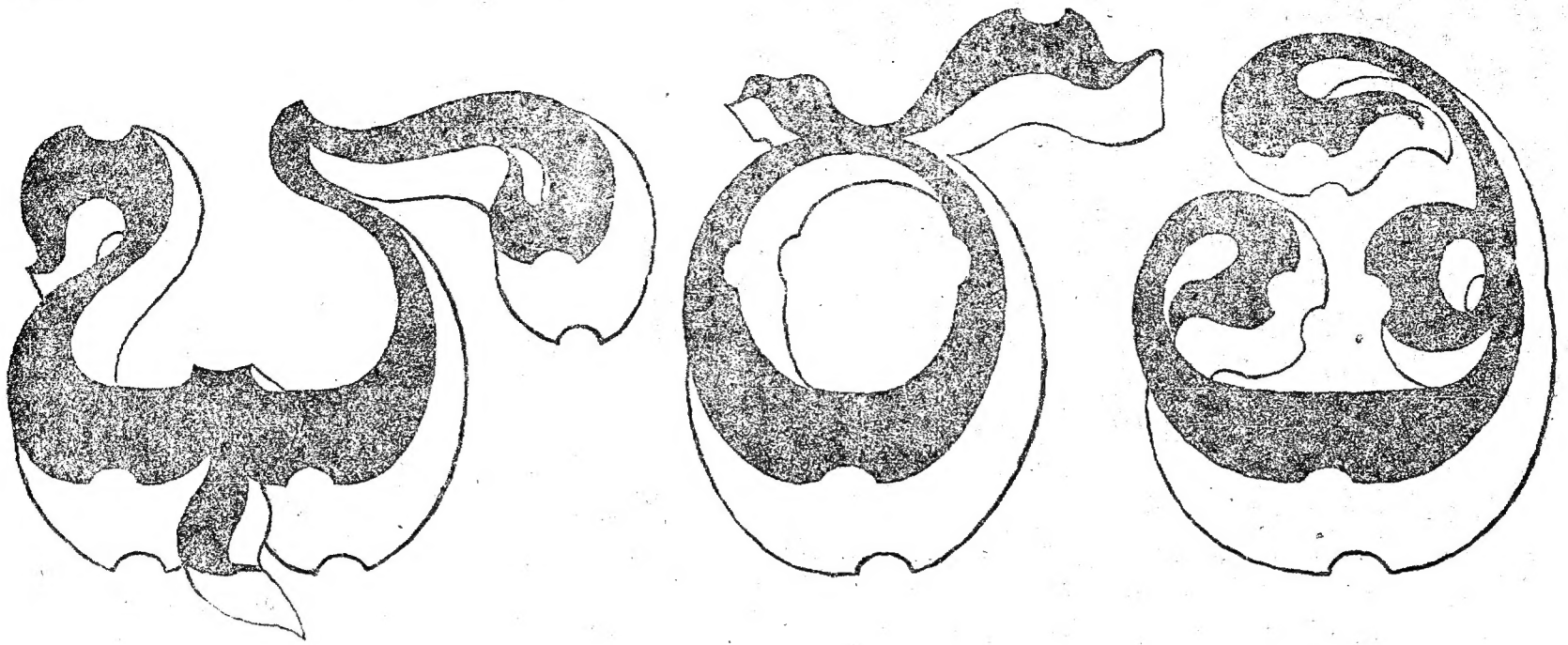
సర్. బాసిల్ హార్ట్లే గారి వాక్యములకు ప్రభుత్వ ప్రతిపక్షమునకు, మోతీలాలుగారికి, భారతప్రభుత్వ ప్రతిపక్షమునకు

శరిగా నీ మహానామనే ఆధ్యక్షుడగు సర్. ప్రేమరస
వైటుగారు వచ్చి ఆధ్యక్షతీరమున గూర్చుపెను. నియోగిగారు
దిగివెలికి, అంతట అనకురు మకలకనగ్రోదగిరి.

నావాణ్యవ్యయపట్టికలో నాల్గు గ్రాంటులు నిరాకరింపబడినవి. ఒకనూ త్రమసు స్థాపించుట కిట్టోర్నబడినది చాడ నడిచి. ఇట్లుచేయుటలో వారిమొదటిశ్రమయొక్క ముగింపున దెలియలేదు కొన్ని గ్రాంటులను మాత్రమే త్రోసివేయుట, సహకారభావ నూచనకొరతే, సంస్కరణలను నిర్వహించుట కిట్టవాగులవా రును గావింపుకొనిన సమాధానకార్యక్రమమో మారు సరిగి దెలి యలేదు. మనశాగు చర్చసమయమున గ్రాంటుల సంవర్ధనను మారుచేల వెన్నెమ జడకము గనుబరచి, ప్రాతకాననసభలలో నొసగబడుచుండెడివానిది యుపయోగకరమగు. గవ్యచర్చల గా వినిచిరి. ఇప్పుడు మాత్రవ్యాగధ ముందుపవచ్చి, ఇదివర కవలం బించిన విధానమునంతను నిరసించుచు, మేము రాండుచేయుట సహజేతమునకు సమ్యుతింపలేదను వారణమున, పన్నుల బిల్లును నిరాకరింపవలెనని సలహా నొసగజొచ్చిరి. వీరిట్టితయకస్మాత్తు గా తిరిగిపోయి ఇట్టివిధాన మకలంబించుటకు గలకారణముల గురించి ఆశాచింతయన్నాక. చారిత్రపత్తులు వారలంబించిన ఒడతిని తీవ్రముగ నిరసించుచు, అదాయవ్యయపట్టికను పూర్తిగా నిరాకరించి ముందవలసిదని తెలుపుచు కొన్ని పత్రికలు గావిం చిన విమర్శనలను జూచుచుండెని అందుచే మారు మివిధానము

మౌనమును వ్రేచునా గాఢ మౌనమును ప్రతిపాదనను
బలపరుచుచు నిట్లు నడిచెను. నేను భారతీయ సమగ్రము వదిలి
కొలుచుకొని యొకను, భారతీయ భుజియును వారి కార్యసింధులను
“భేదీపాదులనుచే పరిచాలించు” విధానమున జేయించునట్లు
విప్రతిపాదన సాంకేతికముగలవాడని బాగుగా అనుభవముగా
చెప్పింపిన గలిగింది. ఈవిషయమున నాభిప్రాయమును సుపూర్ణముగా

స్వరాజ్యవాదులను ఉద్యోగులలో కలిపి ఉండే జేములపై రా
లూ పదారులును స్వరాజ్యవాదులతో కలిసి పని తీసుకొని
భూను త్రోసి వేయబడు సమస్యను జరిగి లాండు రెవెన్యూ క్రింద పని
తీసుకొనామందు 86½ లక్షల రూపాయలు ఉపసాదింపబడి ఆయా పని
బడిన రిగ్గిలూ 7½ లక్షల రూపాయలు కలిపి సేవకొనామందు స్వరాజ్య
వాదులపై 1000 నలది పన్నుల నికాస్సులు వారిచే ఓలుచేయ
బడినట్లు (అ. వె)

సచిత్ర మాసపత్రిక.

ప్రతి చంద్రమాసాదిని ప్రచురింపబడును

చందా సం॥ ౧ కి రూ. 6-0-0 విడిపత్రిక వెల రూ. 0-10-0.

మాదిపత్రిక గోరువారు అణాలు 0-10-0 సాంపులు పంపిన పంపబడును. ఉచితముగ పంపజాలము.

మాదిపత్రిక తెప్పించుకొన్న తర్వాత చందాదార్లుగ చేసినయెడల ఆ సొమ్ము మినహాయించుకొని తక్కిన సొమ్ము మాత్రము పంపవచ్చును.

చిత్ర లేఖనము - పటములు

ప్రతి సంచికయందును మూడు నాలుగు రంగుల చిత్రపటములు ఇతరపటములు ప్రచురింపబడును

ఫాల్గుణమాస సంచికయందు గొప్పగొప్పవారిచే వ్రాయబడిన విషయములు చాల గలవు

కళింగమండలి యాంధ్రులు - బుర్రా శేషగిరిరావుగారు యమ్. ఏ. యల్. టి. దివ్యదర్శనము - వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు, ఆంధ్రవాఙ్మయమున నాంగ్లసారస్వత ప్రోద్బలము - దేవులపల్లి అప్పలనరసింహంగారు, ఎమ్. ఏ. ఎల్. టి. భావతరంగములు - శేషాద్రిరమణకవులు, ప్రాచీనాంధ్రులెవ్వరు? ఆర్యులు కారా? - చిలుకూరి వీరభద్రరావుగారు, సుశీలారూపములు - పారసంది జగన్నాథస్వామిగారు, ఎమ్. ఏ. ఎల్. టి. చిత్రలేఖనము భమిడిపాటి రామసోమయాజులుగారు, బి. ఏ. ఆంధ్రులు - న్యాయమూర్తి శేషా రామేశంకంతులుగారు, తెలుగుమాటలతెన్నులు - విద్యాన్ గరిమెళ్ల సోమన్నగారు, ఎమ్. ఏ. ఎల్. టి. భర్తృహరి-చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహులుగారు మొదలగువానివ్యాసములు ముద్రితములు.

చిత్రపటముల వివరము

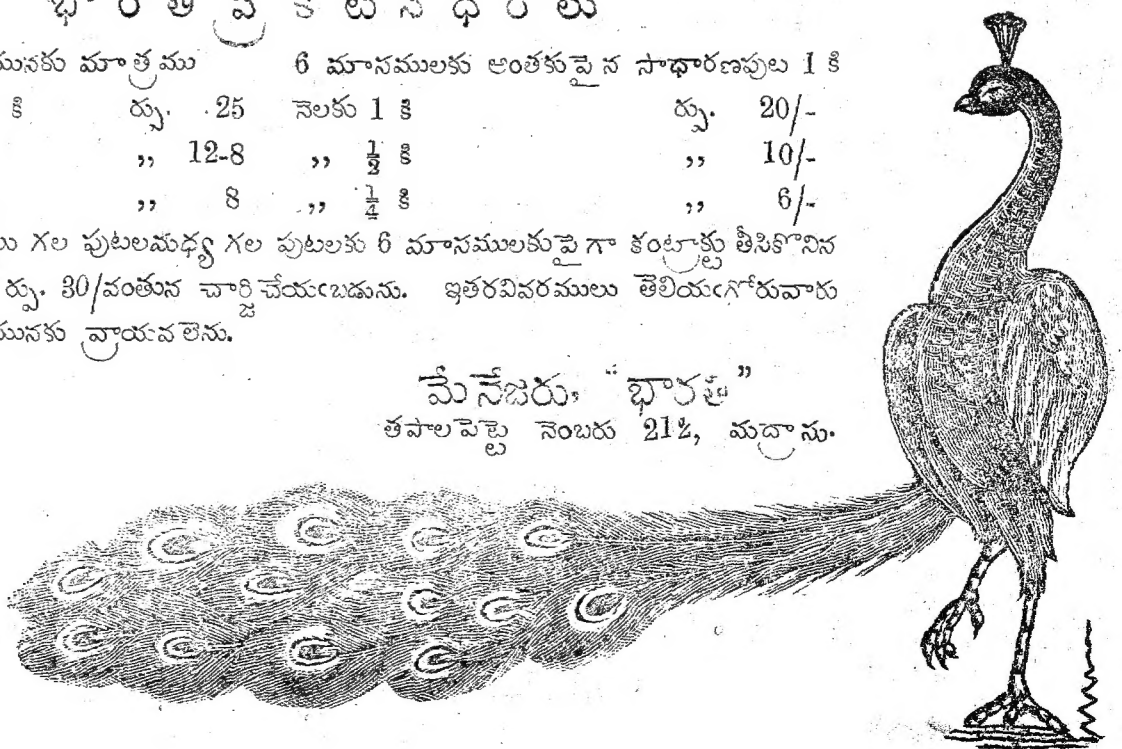
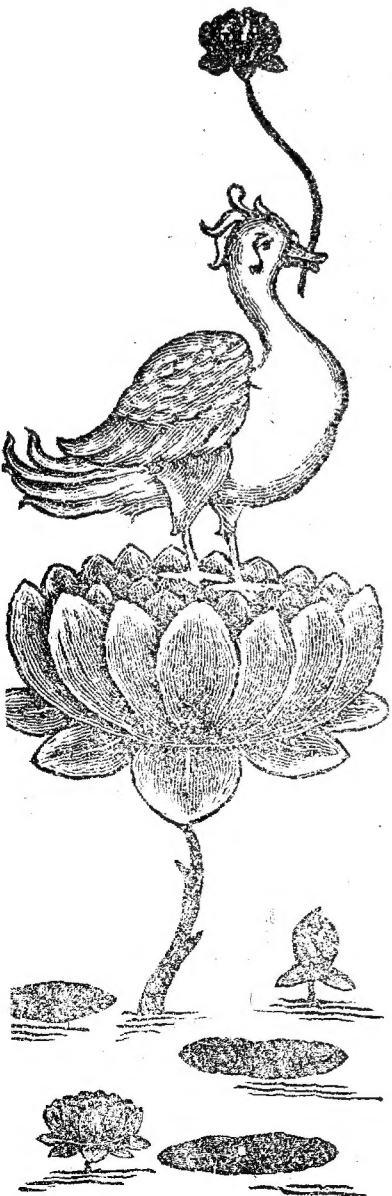
రంగుల పటములు:-బుద్ధుడు, బుద్ధుని వివాహమహోత్సవము. ఇతరపటములు:-మాయాదేవి స్వప్నము, బుద్ధుని ప్రథమగరప్రవేశము, అశితముని భవిష్యత్కథనము, బుద్ధుని భార్యాస్వేషణము, స్వర్ణపంజరబంధము, బుద్ధుని నగరవిహారము, బుద్ధుని ప్రబోధము, విషాదము, సంసారవిసర్జనము, మహాత్యాగము ఇంకను ఇతరపటములును గలవు.

భారతి ప్రకటనధరలు

ఒకమాసమునకు మాత్రము	6 మాసములకు అంతకుపైన సాధారణపుట 1 కి
సాధారణ పుట 1 కి రూ. 25	నెలకు 1 కి రూ. 20/-
" 1/2 " 12-8	" 1/2 కి " 10/-
" 1/4 " 8	" 1/4 కి " 6/-

వ్యాసములు గల పుటలమధ్య గల పుటలకు 6 మాసములకుపైగా కంట్రాక్టు తీసికొనిన పుట 1-కి నెలకు రూ. 30/వంతున చార్జి చేయబడును. ఇతరవివరములు తెలియగోరువారు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను.

మేనేజరు, "భారతి"
తపాలపెట్టె నెంబరు 21½, మద్రాసు.

[illegible]

నరకు ప్రయాణపు భయమును వృద్ధులొసరి యని ప్రశ్నించిరి.

ఉ:-—భుక్త్యుపరితి, శాంతి, మోక్షము, పరిపూర్ణము.

ఉ:- శ్రీ కా. ఎస్. క నందరాచార్యగారి
 లింగమలో ఏదియ మానమలో జగము కన్పడుచున్నమానంద
 జడ - మ రాధాని క బంధించి కార్యములై యి లింగ
 మద ను ఎగ్గివేళు సుఖమునాది తరపునదేయ , ఈ

ప్రభుత్వసభ్యులు కొందరి ప్రోత్సాహమునై, హైందవ
సనాతనభయందు ఉప్పుపన్ను నట్లేయుంచవలెననియు, అట్లుంచి
గాని మదరాసు రాష్ట్రకప్పము తగ్గదనియు, ఇచ్చటి శాసన
సభ్యులచుట్టి శాసనసభ్యులను కొందరకును, భారత ప్రభుత్వ

సభ్యులకును తండ్రి వాడైన పంపిరి నేను వింటిని. కాననసభ్యుల తో నాలోచింపక వారికి తండ్రిని బంధువు యనుచితముగ నున్నది. ఆ విషయమై చర్చింపవలెనని నాతలంపు అని సభ్య మూర్తిగారు చెప్పిరి.

గా. సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు.—విశ్వవిద్యాలయ ప్రతినిధిగారి యుపపాదన సక్రమమైనదిగాదని నేను మూడుకారణములవలన తలంచుచున్నాను. మొదటి దేమన, తండ్రిని ఎవరును బంపియుండలేదు. రెండవ దేమన హైందవ కానన సభలోని వైవాన్య బిల్లున కేమైనదో ఆ సభ్యు డెరిగి యుండేనేని, ఇక్కడనుండి పంపిన సంకేతములన రాజధాని కి నష్టము గలుగలేదని విదితమగును. అదియుముగాక ఈ విషయమును గూర్చి అవసరము చర్చింపవలసిన నిమిత్తమును లేదు. వైవాన్య బిల్లుగూడ పరిష్కరింపబడినది. కనుక సభ్యుడు ఇచ్చి పడుచున్న వో ఈ విషయమై ప్రత్యేకముగ నొకతీర్మానమునే ప్రవేశపెట్టవచ్చును. ఈ కారణములవలన ఈ యుపపాదన క్రమముగాదని నేను ఆక్షేపించు చున్నాను. ఒక యుద్ధాచారమునుగూడ తీసికొందును. స్వరాజ్యపక్షపుసభ్యులు ఇచ్చుట ఇరువురున్నారు. వారికావేరే వైవాన్య బిల్లునుగూర్చి హైందవ కానన సభలోని స్వరాజ్యపక్షపు సభ్యులకు సలహా నొసగి యెడల మనము ఆక్షేపించ వలసినదేనా?

రామలింగారెడ్డిగారు.—ప్రభుత్వమువారు ఆ సంకేతమున సంకేతములు చేసియుండవచ్చును. వారి యుద్దేశ్యములను నేను ఆక్షేపించుటలేదు. కాని ప్రభుత్వపు సభ్యులు ఏల ఇట్టి వానిలో పాల్గొనో తెలిసికొనిన చాలును.

గా. రామస్వామి అయ్యగారు.—ప్రభుత్వసభ్యులు తమంతట తాముగ ఎవరినెవరును వెళ్లి సంకేతము చేయించినట్లు నాకు లోచనము. కాని వారు ఆ పనిని మాత్రము ప్రోత్సహింపరచిరి. ఇతరులు ఎక్కువమంది సంకేతము చేసిని బాగుగ నుండుననియు కూడ వారు తలంచిరి.

సత్యమూర్తిగారు.—గా. లామెంబరుగారు తండ్రి పంపలేదని చెప్పిరి. తండ్రియైనను, ఉత్తరమైనను, అందలి స్వభావము ఒకటియే. కాననసభలోని అధికారతర సభ్యులు హైందవ కానన సభలోని అధికారతరసభ్యులకు సంకేతము పంపుటకును, ఇచ్చుట ప్రభుత్వపు సభ్యులు అచ్చటి ప్రభుత్వపు సభ్యులకు పంపుటకును ఎంతో భేదము గలదు.

గా. సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు.—సర్. వై. కృష్ణగారికి తండ్రిని బంపినట్లు నాకు జ్ఞాపకము లేదు.

సత్యమూర్తిగారు.—గా. లామెంబరుగారు బాగ్రత్తగ మాటలాడుచున్నారని నాకు తెలియును.

గా. లామెంబరు.—బాగ్రత్తగ నుండినను, నేను నిజమునే చెప్పితిని.

సత్యమూర్తిగారు.—ప్రభుత్వసభ్యులలో నొకరుగ నుండి గా. లామెంబరు ఇట్లు సమర్థించుట.... [తరువాత కొన్ని మాటలు సరిగా వినిపించలేదు.]

గా. సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు.—అవసరముతోచినంతకన్న కొంచెముకాలముగూడ నేను ఈస్థానమునందుండను.

సత్యమూర్తిగారు.—ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానము ఆ మలులో నున్నంత కాలమును లామెంబరుగారికి విగులులేదు. హైందవకాననసభ్యుల యభిప్రాయములకు బలముగలిగించుటకు ఆ సంకేతము పంపబడినది. తీర్మానమాపమున ప్రవేశపెట్టవలెనన్న వ్యతిరేకముండదు. ఇట్టివిషయములను గూర్చి తీర్మానములను ప్రవేశపెట్టుటకును అన కాళము లేదు.

ప్రభుత్వసభ్యులు ఇట్టివిషయములలో పాల్గొనవచ్చునాయని సి. వి. వేంకటరమణ అయ్యగారు అడిగిరి

మాంటానూ.—భయ్య భద్ర నివేదికలో నట్టియవకాశము గలబడినది గా. సర్. భారల్లు టాడ్వంటరు గారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

సత్యమూర్తిగారి యుపపాదన సరియైన దూపమున లేదనియు, దానిని గూర్చిన అవసర ప్రామాఖ్యము లేదనియు అభ్యుద్యులు చెప్పి ఆపుదల యుపపాదనకు ఉత్తరవును నిరాకరిరి.

న్యాయ, కార్యనిర్వాహకశాఖల విభజన న్యాయకార్య నిర్వాహకశాఖల విభజనను గూర్చిన నివేదికను కాననసభా కార్యదర్శి సమర్పించెను.

నివేదికపై ఉత్తరవులు గావించుటకు పూర్వము, అధికారతర సభ్యుల వర్తకై ఒక దినమును ప్రత్యేకముగ వినియోగింపవలెనని అమంచర్ల కృష్ణారావుగారు కోరిరి.

సాధ్యమైనంతవరకు ఒక దినమును ప్రత్యేకించెదమనియు, సమయమున, దానివిషయమై ఎవరైన నూచనలుగా

వింప దలచునెడల తమకు లాభకరముగనే యుండుననియు గా. లా. మెంబరు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

బడ్జెటుగ్రాంటులు

అంతట బడ్జెటు గ్రాంటులపై మరల చర్చ ప్రారంభమయ్యెను.

జిల్లా కలెక్టరుల ప్రయోజనపు ఖర్చులకై ప్రత్యేకింపబడిన రూ. 1, 26, 700 ల నుండి రూ. 25,000 లను తగ్గింపవలెనని అమంచర్ల కృష్ణారావుగారు ఉపపాదించిరి.

కలెక్టరులు గ్రామములు సరిగా తిరుగరనియు, ప్రజల కష్టములను సరిగా తెలిసికొనజాల కున్నారనియు, రైల్వే స్టేషను లుండు గ్రామములకు తప్ప మిగిలిన ప్రాంతములకు వారు వెళ్లుటలేదనియు సి. వి. ఎస్. నరసింహారాజుగారు చెప్పిరి.

సి. సి. ఎలిరాజులునాయుడుగారును (గుంటూరు) పై యుపపాదనను బలపరచుచు, [తమ గుంటూరు జిల్లాలో 2 సంవత్సరముల కాలము లోపున 18 మంది కలెక్టరులు మారిననియు చెప్పిరి.

తీర్మానమును వోటుకు పెట్టగా 42 మంది అనుకూలముగను 42 మంది ప్రతికూలముగను వోటు చేసిరి.

సభ్యులు రెండు వైపులను గమనముగ నుండినందున, అభ్యుద్యుడు తనసవతిని ప్రతికూలం పక్షముననే యుసగెను. అందుచేత కృష్ణారావుగారి యుపపాదన నిరాకరింపబడెను.

పోలింగువింతలు

కృష్ణారావుగారి యుపపాదనను బలపరిచిన సి. సి. ఎలిరాజులు నాయుడు గారు వోటింగు వచ్చునప్పటికి తాము బలపరచిన యుపపాదనకే ప్రతికూలముగ నొసగిరి. వారు ప్రతికూలముగ సభ్యులి నొసగుటకు లేచినపుడు ఆపోజిషను పక్షమువారి కి అశ్చర్యము గలిగినందున, కరతాళధ్వనులు గావించిరి.

పై. యుపపాదన నిరాకరింపబడిన పిమ్మట రూ. 1, 26, 700 ల నుండి రూ. 10 లను తగ్గింపవలెనని ఏ. రంగనాథం మొదలగువారు ఉపపాదించిరి.

విక్కిని వేంకటరత్నంగారు పై యుపపాదనను ఆమోదించుట ఆంధ్రమున నిట్లుచెప్పిరి. ఈ సమయము విషయమై గ్రామములయందు చాల బాధగనున్నది. నేనును కొంతకాలము గ్రామమునకలుగజూచితిని. నేను అవస్థపడినాను. గ్రామములకు ఏ అశీసురువచ్చినను మనసబులు సంతెయిలు చేయవలెనని యున్నది. సంతెయిచేసి వానికి తగినట్లు బిల్లులను పంపినపుడు నట్లు ఇవ్వక “ఈ మాడుకోజాలకును ఇంతెడబ్బు అయినదా” అని అడుగుదురు. అదియును గాక. ఈ కాలమున ప్రతివస్తువును దొరకుచున్నది. అశీసురులే తమకు కావలసిన వస్తువులను తెప్పించుకొనుట యుక్తముగ నుండును. మనసబులపైని బాధ్యతను తొలగించిన భాగుగనుండువని తలంచెదను.

వెంకట రత్నంగారు గావించిన నూచనలను గూర్చి రవి న్యూకర్ణ్యు డొక విచారణగావించుట యుక్తముగ నుండునని కృష్ణారావు గారు చెప్పిరి.

తీర్మానమును వోటుకు పెట్టగా నిరాకరింపబడెను. సభ ఇంకను జరుగుచున్నది.

“స్వరాజ్య”పత్రికపై కేసు

ఎలెక్షను కోర్టు తీర్పు

శాసననిబంధనమును గోరుట

కొన్ని మధ్యాహ్నము ఎలెక్షను కమిషను యొక్క భవనము వంతరము సమావేశమై పీఠవ ‘స్వరాజ్య’ పత్రికాని పాపవివరమును మూలపాపమును కొర్టులాదరణ చేయుటకు పంపిన పోలీసువై వచ్చిన ప్రత్యుత్తరముపై యీ కేసుకు తీరుపును గావించిరి. ఆ సమయమున అడ్వోకేటు జెనరలుగారు గూడ నుండిరి.

అతీర్పు యిట్లనియుండెను:—బుధవారము 12 వ తేదీని ఒకటవ ప్రతివాది ఏ. రామస్వామి మొదలగువారి కి కేసుకు పోలీసు త్రవ కేసు మూడట. గ్రాంటు గారు కేసుకు నెల 21 వ తేదీని స్వరాజ్య పత్రిక యొందు ప్రచురింపబడిన ఒక బ్యాచురాజుగొందిరి.

ఈ కోర్టుపై పెట్టబడినదాని గాని ఆ బ్యాచురాజులను తేలికగా నిడచు కాని అసమర్థులను కేసు విచారణ జరుగుచున్నపుడు తేలికగా గాని దానిని గూర్చి ప్రస్తావించుట యుక్తము గాదని నేను తలచియుంటిని.

అయ్యది నేరమైనను కాబోయినను అట్టి విచరణములకు గాని గాని తలచుకొనవలసినది భంగము గల్గునను విషయమున

మాత్రము కండ్లపాత వక్కరలేదు. ఇప్పుడీ కేసులో చూచు యెను గొప్ప వివరములు గలవలెకావచ్చును. కాని ఇప్పుడీ కేసులో నొకటి వేచి విచరణము వచ్చినపుడు ఆ విషయము విచారణలో చాల గమనము గలవలెననును.

మాత్రమును ఆంధ్రోత్తర కరమును కేసు విచారణలోనున్నపుడు అట్టి విచరణమును తేయుట వ్యాజ్యభక్తి సిద్ధాంతములకు విరుద్ధము. నుండను గ్రాంటు గారి విషయమును మాట్ల దెలిపినపుడు మేమేదని ఇర్పదీక్షింప వలసియుండెను. ఈ విషయమై అట్టి ప్రతివాదులు గావించుటవలన రిజక్టుయింతున యేమైన ప్రత్యేకముగ నష్టముగల్గెనని వ్యాజ్యవాది వాడియును దెలుపని కారణముచేత యీ విషయమును మాట్లవాడెట్లు మేము వదలియుండవచ్చును. కాని అట్టి విచరణలకు అవకాశముండల తరుముకు మాట్లవాడే ఆక్షేపం కరణముగ నుండునని తలంపవలసియుండెను.

ఈ విషయమున స్వరాజ్యము చుట్టవీసికొనుటకు అధికారమున్నదా అను విషయము వచ్చునని మేము అలోచింపవలెనలేదు. ఇట్టి తిరస్కరులతో మేము స్వరాజ్యపత్రిక సంపాదకులకును మాద్రావడకులకును ప్రతినిధులకును గూడ నోటీసులు నిచ్చి యుంటిమి. ఇంతేగాక యీ విషయమై అడ్వోకేటు జెనరలుగారికి గూడ దెచ్చుచు నోటీసు పంపియుంటిమి. నీటికి నోటీసులు తిక్కిరాకనుండే స్వరాజ్యపత్రిక సంపాదకులు మాద్రావడకులకు ప్రకటన కరణము చేసినపుడు లేవని కను, యీ కోర్టు కిట్టి అధికారముగలవా అను విషయము దెలిపిన యీ కోర్టు రిజిస్ట్రార్లకు తెలుపబడెను. వారు తేలికగాదాను యీ కోర్టు కేసున కోర్టు నిరాదరణ గ్రహించి కేసును నధికారము గలదా అనియే గావచ్చును. ఈ వాదము మంచి బలమైనదే గావచ్చును. కాని సంపాదకులకు ప్రతినకరణమును యిక్కడకు వచ్చి వాదించియెవల యుక్తముగ నుండెడిది ను మా అభిప్రాయము ఈ విషయమున మే ఆ తేది తీర్మానించిన బానిని గూర్చి యిదివిధమయే అభిప్రాయముగాని దెబ్బల యనవలసినది. జరియొక విషయమేమనగా అడ్వోకేటు జెనరల్ కోర్టు హోర్డు కే అట్లు వ్యాజ్యపరిపాలనమును ఆటంకములుగ చేసినపుడు పోలీసులు కేసుకుంటు కధికారము గలదా అనియే ఆ విషయమును దెలిపినపుడు యేమియుండెను. ఏకేసులో నైను హో కోర్టు కిట్టి అధికారమును, గవర్నరుకు ప్రభుత్వములారి లాభింపవల వ్యాపారాని, అందుకు సంబంధించి పోలీసుని గమనకేసు వచ్చును. ఈ విషయమును గూర్చి మేమేమి గావించి చాలవారము తేలికగాకలన చేసి యెడను ప్రయోగం నుండెను.

న్యాయశాసనము గావలెను

అట్టి పోర్టును ప్రకటింపి నోటీసు ఇచ్చినవిధమున గూడ అభ్యుద్యులకును పోర్టులలోని విచారణ నైక జెలవబడెనట్లు కేసుకుంటు అడ్వోకేటు జెనరల్ యొక్క వాద విషయమును దెలిపినపుడు పోలీసులకు చరమ జరగ నిజమేదే లేదని యేర్పాటులకు గర్వం గావించి అధికముగ జేసుకొని యున్నది. ఇంకొక మాట ప్రకారమును అట్టి ఎలెక్షను కోర్టును నిరాదరణ కోర్టు కే నీ కోర్టు రాదరణకు శిక్ష విధించు కధికారము పోలీసు కని యీ విషయమును దెలిపియున్నది. (1883 పార్లమెంటు ఎలెక్షనులపట్లను కేసుకు 26 మారులు) ఎలెక్షను కేసులు విచారణలో ఉండ వచ్చుగాని ఎలెక్షను కేసుల విచరణమును కోర్టుకు లెక్క గావించుటకు ఈ మాట సరికాదు. ఇంకను రెండు ముఖ్యములుగా ప్రభుత్వమును గూర్చి మాట్లవాడే కోర్టు, వాత్రుక ఎలెక్షను కేసులు విచారణ కాలమును అట్టి అడ్వోకేటు కేసులకు గూడ వేరేమిదేయట ఆకరము. ఇందులకు ఏమైన వ్యాజ్యము కావలసినదేమిదో. కోర్టుకు కొంత ముఖ్యముగా గూడ వచ్చును.

కావున యీ విషయము ప్రభుత్వమేమియును చక్కదిద్దక యీ విషయమును గవర్నరుగారికి, ముఖ్యము యుక్తమైన నిధిమున చర్చ దీక్షింపవచ్చునని మాత్రము నుగించుచున్నాను.

రాకపోకలు:—ఎ. జై. జి. కాంతెలు. పాల్కు ఆంధ్రో కమిషనుగారు నేటి పునరం శాస్త్రపురి వచ్చిరి గా. శ్రీమతి తెల్యుడుగారు నిల్వలాది ముట్లు పాలెము బోయిరి.

డా. సి. శరదాబాయి నాయుడుగారు సేముకరన, మాడ్లూరు ముప్పేరుగారు కలెక్టరుకు నిల్వలాది బోయిరి. ఇట్టిలాది బోయిరి మహారాజాశాసన స్వగ్రామమునకు బోసినట్లున్నది.

ఎఫ్. వి. సి. గారెట్టు, సర్వే డైరెక్టరుగారు నేడు బోటుమెయిలులో వచ్చిరి.

ఆంధ్రపత్రిక

1924 సం॥ మార్చి 18 వ తేది

మంగళవారము

ఆర్థికచట్టమును నిరాకరించుట

హైందవశాసనసభవారు ఆర్థికచట్టమును నిరాకరించి, కృతార్థులయ్యిరి. బడ్జెటుగ్రాంటులను మొదటిరోజు మాత్రము నిరాకరించి రెండవరోజు నుండియు చేతులజాపుటవలన, జాతీయపక్షమువారిపై దేశమునందత్యంత ప్రకటనలభావము ప్రబలెననుటకు సందియము లేదు. చిత్తరంజన దాసుగారు సయితము, తమకోపమును వెల్లబెట్టిరి. స్వతంత్ర పక్షమువారు స్వల్పలాభముల నాశించి లొంగిపోవుటవలన, దేశమున కంతకు కళంకము దెచ్చిరిని ప్రజలు భావించిరి. ప్రభుత్వచర్యల పట్ల అసమృతి జూపుటకు సయితము పీరు వెలచిరిని తేటపడెను. జాతీయపక్షమువారియొక్కయు, అందలి యంతర్భాగముగ వ్యతంత్రపక్షమువారియొక్కయు గౌరవమును మరల కాపాడి, పండితమదనమోహనమాలవ్యాగారు, శాశ్వతకీర్తి బడసిరి. జిన్నాగారేడియో కారణముజెప్పి, యీసమయమున బొంబాయికి వెడలుట అసభ్యముగదోషకమానదు. సందిగ్ధసమయములకు దెంచిన పుకరమధర్మమునీరినివిడనాడుటవలన గలిగెనెవ్వమింతయని జెప్పవీలులేదు. మాలవ్యాగారుమాత్రము వెనుకజూపినతోట్లుపాటు నీమామగనుపరపక, నిశ్చలభావముబూని, జాతీయపక్షమును సడిపింపబూరట, మిగుల ప్రశంసార్హము.

మాలవ్యాగారివంటి సహకార వాదులుగూడ ప్రభుత్వకర్తలను తీవ్రముగ నిరసించుటయగాక, చట్టనిరాకరణమునకు బూనుచున్నపుడు, ప్రభుత్వమువారు నిజస్థితి నికనయినను యోచించుట ముఖ్యము. సహకారవాదులలో ప్రముఖులు సయితము, తమతోడ్పాటును నిరాకరించుచుండ, కొంతకాలమునకు సహకారమున కెవ్వరయినను మనస్ఫూర్తిగ బూనుదురా యని సందేహము గలుగక మానదు. ప్రజలింకను సమాధానమునకంగీకరించుటకు సిద్ధముగనున్నపుడే, పాలకులు తమదృష్టిపథమును మార్చుకొనుట వివేకమగును. తెగువరకు విగించుట, రాజనీతిగాజాలదు. లేబరుపక్షమువారు సయితము ప్రజాభీష్టములను నిరాకరించుచు, సంస్కరణములను మార్పుటకు వీలులేదని తెలుపుచుండగ ఇంకను ఎక్కడియాశగలదు? ఇండియా సహాయముం దియగు రిచర్డుగారు స్వపరిపాలనాశయమునకీటివలనే సున్నజాటుటచే, మాలవ్యాగారి ఆశలడుగంటెను. ఇతరలాభములున్నను లేకున్నను, ఆత్మకారణమును నిలుపుకొనుట ముఖ్యమని ఎంచి, మాలవ్యాగారు ఆర్థికచట్టమును నిరాకరింప సమకట్టి, మహాోపన్యాసముసంగిరి. శాసనసభ్యుల కోర్కెల ననుసరింపనను పాటింపకుండ అధికారులు మెలగుచున్నపుడు, వారికి సప్లయలనుననుకూర్చుటకు, సభ్యులేల యంగీకరింపవలయును?

ప్రస్తుతస్థితిని మాలవ్యాగారు కనుగొనటముల వ్యర్థము. సంస్కరణములను మార్చునంతవరకును ప్రభుత్వమువారు కీర్తిచెడివన్నులకు తాము ప్రోద్బలమునుకాలమని మాలవ్యాగారు చెలిపిన గంభీరవాక్యములు హిందూదేశమునందంతటను ప్రతిధ్వనింప

గలవు. స్వరాజ్యము లేనంతవరకు, ప్రజలు తలయెత్తిదుగుట దర్లభము. సంస్కరణశాసనముక వేరెద్దుజేయబడునేమోన, మాలవ్యాగారు రిసుము తయభయపడుటలేదు. ఈ శాసనమును రద్దుజేసిన, తామేమాత్రము మొరబెట్ట మని, మాలవ్యాగారు స్పష్టముగ చెలిపిరి. కదలమెదలలేని సంస్కరణములున్న నేమి, ఉడిననది? సంస్కరణములను బూటకమును తొలగించి వ్యవహరించాలము నొసగిన గాని, పరిపాలనము నాగరికవంత మని యనిపించుకొనదని, మాలవ్యాగారు తెలియజెప్పిరి. స్వపరిపాలనమునకు తక్కువహక్కులు ప్రజలకక్కర లేదని, ఎల్లడలమారు మ్రోగుచున్నది పార్లమెంటు పరిక్షలతో ప్రజలు తృప్తిజెందెద రని భావించుట కన్న ప్రమాదము వేరొక టుండబోదు. మాలవ్యాగారు చెలిపినటుల, స్వయంనిర్ణయ సూత్రమును మూలద్రోసి, పైపై బూటకములతో ప్రోద్బుచ్చుటవలననే, ప్రజలలో నసంతృప్తి మిక్కుటమయ్యెను. నానారాష్ట్రసంఘము, సామ్రాజ్య సమావేశము మొదలగు వానిలో హిందూదేశమునకు ప్రవేశమిచ్చుట, నాగరిక ప్రపంచమును మోసముగావించుట దక్కు వేతుగాదని, మాలవ్యాగారు చెలిపినవిషయమునందు అతిశయోక్తి ఏమాత్రము గాన్పింపదు.

పాలకు లవలంబించుచున్న నిర్బంధవిధానము దుస్సహమగుచున్నది. హిందూదేశ చారిత్రమునందెన్నడయినను, ఇంతకు ది నిరవరధులగు దేశభక్తులు నిర్బంధింపబడి అవమానింపబడిరా యని, మాలవ్యాగారు తడిగిన ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుట దర్లభము. నాభా మహారాజగారి పదవ్యుతి, మిగుల అవమానకరముగ నున్నది. ఆసేతు హిమాచలపర్యంతమును, సంచలనము గలిగించుట కది కారణభూతమయ్యెను. అకాలీసమస్య విషమదశకు వచ్చుట కది హేతువయ్యెను. దేశమంతయు అవమానముచే గుండుచున్నపుడు, శాసన సభ్యులు పన్నులచట్టము నామోదించుట, గౌరవప్రద మగునా? శాసనసభ్యులు ఆర్థికచట్టమును నిరాకరించుచో, రాజప్రతినిధిగారు సర్టిఫైజేసి స్టేటుకౌన్సిలు సభలో ప్యాసుజేయింపగలరని, మాలవ్యాగారికి చెలియక బోలేదు. ఉప్పు పన్నును సర్టిఫైజేసిన విషయము ప్రజల కింకను మరపునకురా లేదు. కాని బడ్జెటు నేర్పరచెడి యధికారము ప్రజలకు లభింపనంతవరకు, పన్నులను విధించుటకు శాసన సభ్యులేవ్వరును ప్రభుత్వమునకు తోడ్పడగూడదని, మాలవ్యాగారు గావించినసలహా, అమూల్యమయినదని చెలుపకక్కరలేదు.

మాలవ్యాగారు రెదురుతిరుగుటచే, హెయిలీ ప్రభుత్వం కాశ్చర్యము జనించుట వింతగాదు. జాతీయపక్షమువారి పూర్వచర్యకును ప్రస్తుతచర్యకును తారతమ్యము జూపుటకు వీరెంతయో ప్రయత్నించిరి. కాని ఇందువలన లాభమేమి? జాతీయపక్షమువారు శక్తియున్న పన్నులను నిరాకరించెదరు. లేకున్న నంగీకరించెదరు. అంతమాత్రముచే ప్రభుత్వకర్తలు సమర్థనీయములగునా? పరిపాలనావిధానము ఎంత లోపభూయిష్టముగనున్నదో మాలవ్యాగారు తేటపరచియున్నపుడు, హెయిలీగారందుకు సమాధానముజెప్పక జాతీయపక్షమువారు తడవకొకవిధమున మార్పుజెందుచున్నటుల అధిక్షేపించిరి. హెయిలీగారయినను, ఏమని సమర్థింపగలుగుదురు? తగినపరిక్షల నెలిపినగాని, సంస్కరణములను బ్రతిఘటించి మార్పు నేరదని, హెయిలీగారు రెప్పటిపాటబాడి సరికుదిత

ముగ బ్రవర్తించిరి ఆర్థికచట్టమును నిరాకరించుచో, రాజప్రతినిధిగారు రిచట్టమును సర్టిఫైజేసి అమలులోనికి దెచ్చెదరని, హెయిలీగారు చెదిరించిరి. ఈనంగతిని ఎవరు కాదనిరి? ప్రజల కీవిషయము తెలిసినదే గాని క్రొత్తది గాదు. కాని ఇట్టి సర్టిఫికేటులగాంచి భయపడుకాలము దాటిబోయెను. మోతీలాల్ నెహ్రూగారు చెలిపినటుల, సప్లయలను నిరాకరించుటకు, శాసనసభకు శక్తి జాలదు. సర్టిఫికేటు అధికారము నిలిచియున్నంతవరకు, ప్రభుత్వమువారు తమయిచ్చ నేరీరునయినను కొనసాగించుకొనగలరు. అదాయవ్యయములను నిర్ణయించుటకు శాసనసభ్యుల కధికారములేనపుడు, వారు నిన్నహాయలుగారా? అందుచే బాధిస్థితి ఇంతకన్నను చెడిపోజాలదు. ఆంధ్రసభ్యులందరును, మాలవ్యాగారి తీర్మానమున కనుకూలముగ వోటుజేసి, తమ స్వతంత్రశక్తిని జూపింపదులకు వారి నభినందింపవచ్చును.

రివిన్యూబోర్డు సంతరింపజేయుట

రివిన్యూబోర్డుకొరకు ప్రత్యేకింపబడిన 97661 రూపాయల గ్రాంటును తీసివేయవలయునని, రా.బ. ఆమం చెర్ల కృష్ణారావువంతులుగారు దెచ్చినతీర్మానము, మద్రాసు శాసనసభవారిచే సంగీకరింపబడెను. వీరి ప్రతిపాదనమును ప్రభుత్వమునా రెడిరించిరి. గవర్నరుగారిగ్రాంటును పునరుద్ధరించెద రనుటకు సందియములేదు. రివిన్యూబోర్డుతో బనిలేదని దేశప్రముఖు లెంతకాలము నుండియో వాదించుచుండిరి. దీనిని ప్రత్యేకముగ నిలిపియుంచవలసిన యవసరము బోధపడుటలేదు. వెనుక నెట్టి యవసరమున్నను, సంస్కరణములు ప్రారంభమయిన పిమ్మట, దానితోబని అసలే తొలగిపోయినది. రివిన్యూబోర్డు పరిపాలనమునుండి పెక్కు శాఖలు తొలగింపబడెను. కార్యనిర్వాహక సభ్యులుగక, మంత్రులు మువ్వరుగలరు. మంత్రులకు ప్రత్యేక కార్యదర్శులు గలరు. శాసనసభవారు తరుచుగ గూడి వివిధవిషయముల గూర్చి విచారిచుచున్నారు అట్టితరి, రివిన్యూబోర్డువారు జేయున దేమిగలదు? రివిన్యూబోర్డు కార్యాలయము, మొదటినుండియు సినిలు సర్వీసు యుద్యోగులు కార్యనిర్వాహక సభ్యులగుటకు పెద్దమెట్టుగనున్నది. కలెక్టరు పదవి నుండి రివిన్యూబోర్డు సభ్యత్వము, అక్కడనుండి కార్యనిర్వాహకసభ్యత్వము, సహజమగు అంతరములుగ నున్నవి. సినిలుసర్వీసు యుద్యోగుల సత్వరాభివృద్ధి కీ ప్రతిష్ఠాపనము మిగుల యనుకూలముగ నున్నది. కాని, ప్రజల యభ్యుదయముబట్టిజూచిన, రివిన్యూబోర్డు నిరర్థక సంస్థయనియు, ధనము ననవసరముగ మింగివేయుచున్నదని, చెలియక మానదు.

రివిన్యూబోర్డును స్థాపించినయద్దేశ్యమయినను నెఱవేరుటలేదు. ప్రజాభిప్రాయము వెల్లడియగుటకు రివిన్యూబోర్డువారు రద్దుపడుచున్నారు. ప్రభుత్వమునకును ప్రజలకును వీరు అడ్డుగ నిలుచుట వలన ఒకరియభిప్రాయము నొకరు గ్రహించుటకు వీలు పడుటలేదు ఒక్కోతోనుకరు సరాసరిగ సంపత్తింప వీలులేదు. ప్రతివిషయమును రివిన్యూబోర్డువారి మూసలోబ్రవేశించును. అక్కడవిచిత్రీకరిని మార్పుజెందును. రివిన్యూబోర్డు రిపోర్టులను తరుచుగ జరుపుటకు అవకాశ మున్నవారు, నిజసందర్భములను గ్రహింపగలుగుదురు. ప్రభుత్వమువారికన్నను గూడ రివిన్యూబోర్డువారు ఎక్కుడుసంకుచితాభిప్రాయములనుచెలుపుచుండురు. అబ్జార్గిరివిన్యూరిపోర్టులలో రివిన్యూబోర్డువారుచెలిపెడి వికటవాదము జూచిన,

యీసంస్థ ఎంతవరకు సంతరించిన సంతమేలని దోషకమానదు. మధ్యపానపు దురభ్యాసమునుండి ప్రజలను తప్పించదలచిన అసహాయవాదుల గూర్చి రివిన్యూబోర్డువారు వ్రాసే వ్రాతలు ఆశ్చర్యముగ గమనింపక మానదు. కల్లుత్రాగెడివారుమంచివారే. మత్తుపదార్థముల ద్వారా విశేషముగ రాబడిని గ్రహించెడివారును మంచివారే. కాని, త్రాగుడు వలదని భావించితద్వారా రాబడికొరతగలిగించిన, అసహాయవాదులుమాత్రము దుర్మార్గులు, దుండ గ్రంధు, అల్లరికారకు లగుచున్నారు. దేశమునకంత కును, వీరే అత్యంతాపకారము గావించుచు న్నారట.

రివిన్యూబోర్డువారిటుల వ్రాయుట ఆచార మయినది. అహింసావ్రతమునిన అసహాయవాదు లపై, దార్శనము యథేచ్ఛగ మోపబడుచున్నది. వారిని నిర్బంధింపవలయునని, రివిన్యూబోర్డువారు ప్రోత్సహ పరుచుచుండును. రివిన్యూబోర్డువారి నిందారోపణలు, ప్రభుత్వమువారికిగూడ ఆశ్చర్యము గలిగించియుండును. కడచినదిబోర్డులో, అసహాయ వాదులు గావించిన దుర్మార్గ కార్యము లెవ్వయో ప్లుప్తుముగ దెలుపవలయుననియు, అందుల కాధారముల వివరింపవలెననియు, ప్రభుత్వమువారు గోరు ట తలస్థించెను. ఆమెరికా మొదలగు నాగరిక దేశ ములలో మధ్యపానము నిషేధింపబడుచున్నను, వీరి కట్టిప్రయత్నములు సరిపడవు. త్రాగుడును తగ్గిం చుటకు, పన్నునికను హెచ్చింపవలయునని వీరు గోరుచుండును. ఇందువలన త్రాగుడు దగ్గులకుమారుగ, జనసామాన్యము నకు మిత్రలేనిధనవృద్ధి గలుగుచున్నది. మధ్యపానసంస్కర్తల ప్రయత్నములను నిరసించుటలో రివిన్యూబోర్డువారు దిట్టలు. ఇటులనే రివిన్యూ సెటిల్ మెంటుల విషయము, వీరుదెలిపెడి సంగతులు, అనుభవ విరుద్ధములుగ గమనించును. ప్రజలు భాగ్యవంతు లగుచున్నారనియు, వారి యాదాయము హెచ్చుచున్నదనియు, అందుచే సెటిల్ మెంటు చేట్లను వృద్ధి చేయవలయు ననియు, వీరు సామాన్యముగ చెప్పుచుండును. వీరి ప్రతిపాదనమే తుదకు ప్రమాణముగనున్నది. గ్రామోద్యోగులపై రివిన్యూబోర్డువారికి గల ప్రేమను గూర్చి దెలుప నక్కరలేదు. వారికష్టములను నివారించుటకు, బోర్డు వారు తగుప్రయత్నము సలుపరు.

తామము వ్యాపించినతరుణమున, వీరుచేసెడి కాలయాపన, పంపెడి చిత్రపు రిపోర్టులు, వింతగ నుండును. వీరుచేసెడి ఏర్పాట్లు, ప్రజలకుప కరించుటలేదు. మంత్రులకన్ని యాలోచనలున్నను రివిన్యూబోర్డువారి యభిప్రాయముపై వీరాధార పడియుండవలెను. కార్యనిర్వాహకసభ్యులును రివిన్యూబోర్డుపై నాధారపడియుండును. వీరు దెలిపిన సంగతులే నేడవాక్యములగుచున్నవి. మంత్రులును కార్యనిర్వాహకసభ్యులును రాష్ట్రములోతరుచుగ పర్యటనము సలుపుచుండగ, రివిన్యూబోర్డుసభ్యులు ప్రేలుబెట్ట యనుచితముగ నుండకమానదు. రివిన్యూబోర్డు నిలిచియుండవలెనని ప్రభుత్వసభ్యులు వాదించిరిగాని, తగిన కారణములనుదెలుపజాలకబోయిరి. కలెక్టరులయొద్దనుండివచ్చెడిలెట్టెలనువిచారించుటకు రివిన్యూబోర్డు యవసరముగాదా యనివీర డిగిరి. ఇట్టి లెట్టెలగతి యేమగుచున్నదో ప్రజలకు దెలియును. సామాన్యముగ, రివిన్యూబోర్డువారు కలెక్టరుల నిర్ణయమునె ఖాయపరుచు చుండును. అధికారప్రతిష్ఠను నిలువబెట్టుచుండును. రివిన్యూ బోర్డువారి వ్యాయనిర్ణయమును గూర్చి, ప్రజలకు విశ్వాసములేదని జెప్పవచ్చును. ఇట్టిసంస్థ యంతరించినవగమవారుండరు. రివిన్యూబోర్డు సభ్యుల సంఖ్య నయినను తగ్గింపవలెనని ప్రభుత్వసభ్యులు వాదించుటవిచిత్రము. ప్రభుత్వకాళసేకములకుప్రత్యేకో

ఆంధ్రుల గాంధీ మహాత్ముని వుజాని ధి		ఆంధ్రుల	
		లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను	
		యథా శక్తి ని తోడ్పడుదు	
ఇదివరకు	వాగ్దానములు 7558-9-0	కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాకేశ్వరరావు పంతులుగారికి చేసిన వసూళ్లు	4070-10-0
		ఇదివరకు	
		కొడలి నరసింహారావుగారు, కొడలి,	
		దివితాలూకా, తూర్పుకృష్ణాజిల్లా	5-0-0
		డి. లక్ష్మీనారాయణగారు, శనివారపు	
		పేట, కృష్ణాజిల్లా	5-0-0
		మాదాను వెంకటస్వామినాయుడుగారి	
		ద్వారా, సూరూరుపేట	2-14-0
		(గోరూపూడి, శేషలెఠాలూకా)	
		దేవిదేవి చెంచయ్యచౌదరిగారు	2-0-0
		వెంగల్ల పరంధామవర్మగారు	2-0-0
		మండవ నాగయ్యచౌదరిగారు	1-0-0
		వే. లక్ష్మీనరసింహంగారు, వెంట్రుగూడ	1-0-0
మొ	7558-9-0	మొ	4089-8-0

ద్యోగులునియమింపబడిరి. వీరుచాలక, రివిన్యూబోర్డు వారుండవలయునా? రివిన్యూబోర్డును దొలగింప వలయునని, మద్రాసుకాసనసభవారు వెనుక మొక తీర్మానముగావించగ, విచారణసంఘము మొకదానిని ప్రభుత్వమువారునియమించిరి. ఈసంఘమువారు రివిన్యూబోర్డును రద్దుచేయుట కిష్టపడలేదు. మువ్వగు సభ్యులున్నమాత్రము వాలునని నూచించిరి. ప్రభుత్వమువారు రందుకయిననుసమ్మతించలేదు. ఏవిధమున జూచినను రివిన్యూబోర్డు నెంతవరకు రద్దుచేసిన సంతమేలని దోషకమానదు. కాని కాసనసభవారి తీర్మానమును గౌరవించి, ప్రభుత్వమువారు రిందుకు బూనెదరనిమాత్రము దోషము.

తంజావూరు రిసెటిల్ మెంటు తంజావూరు రిసెటిల్ మెంటు రేల్వే చాల హెచ్చుగ నున్నవని మిరాసిదారులు మొరబెట్టు చుండిరి. తుదకెట్టి ఆశలేదని ఎంచి, పన్నుల నిరాకరణమునకు దలపెట్టిరి. అట్టి సమయమునందు, గవర్నరుగారు మిరాసిదారుల రాయబారమును గలిసికొని, వారుదెలుపుకొనిన కష్టముల నాల కించిరి. ప్రభుత్వము వారి యభిప్రాయము త్వరలో వెలువడునని వారు వాగ్దానము చేసిరి. ఇది ఎటులుండునో యని మిరాసిదారు లాతురము జూపుచుండిరి. కాలయాపనకు వగచుచుండిరి. తుట్ట తుడకు ప్రభుత్వమువారి యుత్తరపు బయలుపెడ లేను. అనుకొనినరీతినే, ప్రభుత్వమువారు మిరాసిదారుల కోర్కెల నన్నిటిని నిరాకరించిరి. ప్రజాభిప్రాయమును ధిక్కరించి భూమిపై హెచ్చుపన్నులను విధించుటవలన, తంజావూరు మండలమునందెంతటి యశాంతి ప్రబలునోయూహింపవచ్చును. కాని అధికారవర్గములమబలమునునమ్ముకొని, ప్రజాభిప్రాయమును త్రోసిపుచ్చుట కిది మొదటిపర్యాయముగాదు గాన, ఆశ్చర్యముజనింపజాలదు. జాకీసనుగారుదెలిపినయభిప్రాయములనే ప్రమాణముగ గుర్తించి, వానిని సమర్థించుటకు గవర్నరుగారు బూనిరి. మిరాసిదారులందరును నేకగ్రీవముగ దెలిపిన సంగతులను వీరు పాటింపరయిరి. రిసెటిల్ మెంటు పద్ధతి కడు

దుర్భరముగనున్నది. రయితులు కష్టించిపాటుపడినందులకు వారి కీతరున శిక్షగలుగుచున్నది. హెచ్చరిని న్యాయసాపాదించుటయే లక్ష్యముగనుపును ప్రజల కోర్కెలను లక్ష్యపెట్టుట దుర్లభము. సంయుక్త రాష్ట్రములలోగూడ లాండురివిన్యూ సాపాదనపద్ధతి వట్టిప్రయోగము నసంతృప్తి ప్రబలియున్నది. ఇందుకు సంబంధించిన గ్రాంటును, భూస్వాములును స్వరాజ్య పక్షసభ్యులును జేరి, నిన్నటిదినము సంయుక్త రాష్ట్ర కాసనసభలో నిరాకరించిరి. అక్కడిప్రభుత్వము వారిట్టి గ్రాంటును పునరుద్ధరించెదరనుటకు సందియము లేదు. కాని, ప్రజాభిప్రాయము నీతిమన నిరాకరించు కొలదియు, దేశమునందంతయు విషమస్థితి జనించు ననుటకు సందియము లేదు.

కాసనసభవారిచే త్రోసివేయబడిన ఆర్థికశట్టము, పునరుద్ధరింపబడుట నిశ్చయము. మొదటి రోజున కాసనసభవారు నిరాకరించిన గ్రాంటుల నన్నిటిని రాజప్రతినిధిగారు పునరుద్ధరించుటల బ్లాకెట్టుగారు నూచించిరి. ఇంతటితో నూరుకొనక, హైందవకరిపాలనము కడుచౌకగ జరుగుచున్నదని దెలుప సాహసించిరి. హిందూదేశమున కన్నను నితరదేశములలో పన్ను లధికమని జెప్పిరేగాని, హిందూదేశపురాబడిని ఇతరదేశముల రాబడితో బ్లాకెట్టుగారు పోల్చి జూపకపోయిరి. బ్లాకెట్టుగారి వాదము, ప్రాతకాలపునాటిదేగాని క్రొత్తదికాదు. ఈవాదము నిరాధారమని ఎల్లరకు దెలిసిన సంగతియే. మిలిటరీఖర్చు తగ్గిపోవలయునని మాత్రము బ్లాకెట్టుగారు రంగీకరించిరి. కాని, ఇంతవరకు నిది జరుగ నేరదట. సైన్యాధికారియగు రాలిస్సను ప్రభువుగారిటీవల ముచ్చటించుచు, మిలిటరీ ఖర్చునికను తగ్గించుట యసంభవమనియు, అటులకొనుచో హిందూదేశరక్షణకు తాము బాధ్యతవహింపజాలమనియు, నూచించియుండిరి. అటులగుచో, మిలిటరీఖర్చు తగ్గించుటెట్లు? ఆర్థికసభ్యులు తెలిపినసంగతి ప్రమాణముగా, లేక సైన్యాధిపతి దెలిపినసంగతి ప్రమాణముగా? ఎటులయిననీమి, సంస్కారణములనుమిథ్యతోలగినది. ఇకమీద ప్రభుత్వము వారుస్వంత బాధ్యతమీద పరిపాలింపవచ్చును. ఇం

ఒక భక్తురాలి అవసానసమయ సమర్పణము

లాహోరు వాస్తవ్యులగు లాలా బర్కతు రాంధాపూరుగారి పుత్రిక కన్యా సరళాదేవిగారు మహాత్మునిపట్ల నత్యధికమగు భక్తికలిగి స్వరాజ్య నిధికి నూరురూపాయల నొసంగవలెనని తన అవసాన సమయమున తనతండ్రిని కోరెను.

“నిలానునిలా” లాహోరు, 18-3-24.

మహాత్ములవారికి,

లాలా బర్కతు రాంధాపూరు వీజ్ఞప్తి

ఈ ఫిబ్రవరినెల 6 వ తేదీని ఉదారు వత్సరముల యీడుననే యీశ్వరసన్నిధానమున కేగిన నాకన్యపుత్రిక బీబీ సరళాదేవి మరణసమయమున నన్ను కోరినప్రకారము యీ నూరురూపాయల నొటును తమకిందుతో పంపుకొంటిని. 5 వ తేదీని తమ్ము విశదలచేసినన వార్తవిని నా కుమార్తె మిక్కిలి సంతసించినది. ఆశుభవార్తను వినియోగముండుటచేతనే దానికంతవరకును జీవములు నిలువబడెను. ఆమెనూడే (6 వ తేదీని) నా కుమార్తె మృతినొందినది. 1923 ఏప్రిలులో సిప్లాకు వెళ్లువరకును నాబిడ్డ చాల ఆరోగ్యవతిగానే యుండెను. ప్రతిదినమును వ్యాయామముకొరకు ఆకుబైటను చాలచదుకుగా నడచుచుండెడిది. ఎప్పుడు మూచినను సంతోషముగను ఉత్సాహముతో నుండెడిది. నాకుమార్తెకు మంచి పరిజ్ఞానముకలదు గాన దేశమునకును బంధుకోటికిని మానవ్యపపంచమునకును తా నొసర్పవలసిన విధిని బాగుగా గ్రహించియుండెను. 1921 ఆగష్టులో తనతల్లియు అక్కయు వినుచుండ నాకుమార్తె ఖద్దరప్రతమున పూనినది. అది వాహితలగు స్త్రీలు కన్యాత్వమున నట్టి నియమములను పూనినచో వివాహమైపిమ్మట నా నియమమును కొనసాగించుట కత్తబా రనుమతింతురో లేదో యని నాభార్యయపుడు కొంతకాలముగానే వాదించెను గాని నాకుమార్తె దాని సంతమాత్రమును తక్కుచెయ్యలేదు. నా పెద్దకుమార్తె నాలుగునెలలపాటు వ్యాధిపీడితయై 1922 జూలై 30 వ తేదీని చనిపోయెను. 1923 ఆగష్టు 17 వ తేదీని సరళగూడ వ్యాధిగ్రస్త యయ్యెను. అది మొదలు ఫిబ్రవరి 6 వ తేదీ వరకును ఆమెకు మరల నారోగ్యము కలుగనేలేదు. అటుల నుమాకు ఆరు నెలలపాటు వ్యాధిపీడితయై ఆమె పరలోకగతురాలైనది. అదివఱే ప్రాజ్ఞతవచ్చినకుమారు లిద్దరును ఒకకుమార్తెయునుగూడ మృతినొందుటచే పుత్రశోకంబున ముంగిన నాభార్య సరళిగూడ జీవించనిచాల బె గగ్గరియుండెను. “అమ్మా నేను ఖద్దరు ప్రతమును నిలువ జాల కపోవుదనే మోయను భయమక్కరలేకుండనే నన్నీశ్వరడు కొనిపోవుచున్నాడు. అదేవదేవుడు నాప్రతమునకు భంగము కలుగకుండా కాపాడుచున్నాడు నాబట్టలన్నియు అనాధలగు బాలిక కొసంగవలెను” అని సరళఒకనాడు తన తల్లితో

దుకుచింతింప బనిలేదు. స్వరాజ్యము సిద్ధించినగాని, ప్రజల యిక్కట్లులు దొలగజాలవు. తాత్కాలిక లాభనష్టములను పాటింప నక్కరలేదు. ప్రజలకమీద సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధికై, పరులపై గాక తమపైననే ఆధారపడియుండుట శ్రేయస్కరము. హైందవశాసనసభలో జరిగిన వ్యవహారము లీసత్యమునే వెల్లడి చేయుచున్నవి. స్వరాజ్యసిద్ధిత్వరలో గలుగుగాక !

చెప్పిపిమ్మటనావంకజూచి “నాన్నా మరణకాలమున నేను స్వరాజ్య నిధికొసంగిన అంత్యసమర్పణముగా నూరురూపాయలను మహాత్మునకు పంపగోరెదను” అని హీనస్వరముతో పలికెను. తనమాతృదేశము స్వరాజ్యమును బడయగా చూడవలెనని ఆబిడ్డవెంతగా కోరుచుండెనోగదా? భగవంతు డామెకోరికను నెరవేర్చుగాక.

చిత్తగింపుడు,
“చుక్కత్రాంధాపూరు”

పుత్రపుత్రికా కయోగ సంజనక గాథాంతక సత్యభిక్త స్యాంతుర్యుతా పూజనీయః తన విధిని నెరవేర్చుచు మహాత్మునకు లేఖన వ్రాసి నూరురూపాయల నొటు పంపుతో కంపన.

ఈరీతిగా దేశమున నిమ్మకు నీరక్కెట్లుల ఖద్దరు వ్యాపకము చదివకకనుగావంతే జరిగిపోవుచున్నదను విషయమును దేశములు గ్రహించుటకు ధాతూనిగానే లేఖనము భాగముల నిదంబు వ్రాసిచితిని. విషయముతోగూడన పీక్షారూపనెట్టి ప్రబల నిరోధమునైననుగూడ సతికమిందిక రక్షణమును నివృత్తింపగలుగుట సాధ్యమనిగూడ నీ లేఖన సుష్టమగుచున్నది. ఒక సరయ్యనవల తియగు యువతీల లామ అది వాహితగా ఆకాలమరణమునకు పాల్పడుచున్నపుడు ఆరసాన సమయమున నామెలేఖనము అనుభూతములగు నైహిక సౌఖ్యములకంతకు కనీసంబు సహజమైయుండి పరమపూనితగుర్రులకాదే ప్రాణోత్క్రమముగా మయమనదట్టియైపి. సౌఖ్యచింతానేమైన లేవంద కనదేశమున, దేశము క్షీరసఖద్దరునియమసంరక్షణమును స్వరాజ్యనిధిని, తపోధాతకు దళ మహాత్ముని కారాగృహము క్షీరతలంబుకొని సంరక్షణతోభరంబుని ధ్యానించు రక్షపు, దొరంగుట ఎంతయద్భుతమియ్యమో మేము తెలుగా వ్రాయబడినది. తేలియలందరును పుష్కలమునది కన్యాల లామలనే దేశభక్తి త్యాగమున కలిగి దేశసేవను చేసేవనినను కానింది కరి. తుకుగాక. (ఎం.ఎ.ఎ.డి.యూ)

మహాత్ముని ఆరోగ్యాభివృద్ధి

అనుదినమును సముద్రపరిసరమున సంచారము చేయుచున్నారు

ఫణికకుగారి లేఖ

“మహాత్ముడిచట సంధేలో జూహూలోనరోత్ర మమురార్దగారి బంగళాలో నివసించుచున్నారు. ఈ స్థలమును చూడగా నాకు కన్యాకుమారి ఆగ్రమును, వరకలయియును జ్ఞాపకమునకు వచ్చుచున్నవి. ఇది కడుమనోహరంబుగా సముద్రమునంటియున్నది. బాగళాచుట్టును కొబ్బరితోటగలదు. మహాత్ముని ఆరోగ్యము చాల బాగుగానున్నది. ప్రతిదినమును సముద్రతీరంబున కొంతసేపు సంచరించును. బంగళాలో తనగదిలో యధేచ్ఛయుగ తిరుగాడును. మి కాగోట్రి బ్యూను పత్రికా ప్రతినిధి 1కివతేదీని మహాత్ముని సందర్శింపవచ్చెను. మహాత్ముడతనితో సరగంటసేపు సంభాషించెను. అపుడు ఆమెరికా ప్రభుత్వరామబారిగూడ నచట నుండెను. లాలాభాయిశ్యామలానుగారును వారు పుత్రికలును సమీపముననే నివసించుచున్నారు గాన వారును మరికొందరును ప్రతి దినమును మహాత్మునిగడకు వచ్చుచుందురు. హెచ్చుమందిని రానియ్యరు. శ్రీమతి కస్తూరిబాయిగారును ఆగ్రహానుగారును మహాత్మునిచేత నెల్లప్పుడు నుందురు. సముద్రపుగాలివలన నత్యధికమగు మేలు కలుగుచున్నది. ఈనెలాఖరులోగా మహాత్ముడు సంపూర్ణారోగ్యమును బడసి మరలనాయకత్వము వహింపగలుగునని నేనానించుచున్నాను.” అని యీనెల 14 వ తేదీని అంధేరి జహాలానుండి పణిక్కరుగారు పత్రికలకు వ్రాసిరి.

కాన్సురులో బోల్లివికు కేసు

నిన్న 17 వ తేదీని విచారణజరిగినది

ఎనమడుకునై నీకేసు చేయుటకీరి. వానిలో గులాం మున్నేను, సింగరజేకు నెట్టికు రిద్దరును ర బాంబుపోయి. మహేంద్ర నాథరాయ, రామచంద్రలూ కర్మగార్తవ్యులు బ్రిటిషు ఇండియాలోతేరు. తక్కినవాడు నలుగురును హాజరైరి. వారిలో బా.బాయి సోవకట్టు పత్రికాసంపాదకు డి.బి. శ్రీ కతుఅప్పకదంగే గారొరుకు, శివభూషణదాసు, ఎన్.కె.ప్ర, మాచివా బట్టుగార్లు తక్కినవారునై యున్నారు. ఇండియా ప్రభుత్వమును రహస్య స్వేచ్ఛను కాభాధికారి జె. కల్పన కేసుగాను ముఖ్యపాడి.

మద్రాసులో మహాత్ముని శ్యామలానులెక్కను రాలెను. ప్రభుత్వమువారి పక్షమున అలహాబాదునుండి రాకు అలస్తత గారు వచ్చిరి. 121 ఏ కక్షనక్రింద కేసుచేయబడెను. “బ్రిటిషు రాజ్యమును లొంగించున దేశముతో యిండియాలో కన్యూరి న్ను యింటురు చేతునలా కాభాసంఘము నేర్పుచుటకు మద్రాసులోని పట్టణనికరై. కా ర్మి కు లు వ్యవసాయ కులు మన్నుగ పరివార్దతి నచ్చుట్టి భవంబంధములగు కారణములను చూపించి వారబాన్దించి విప్లవమును కలిగించి తాము నా య క త్వము క పించి బ్రిటిషుప్రభుత్వమును నాశనము చేయుటకు మద్రాసులు ప్రయత్నించిరి. వీరిలో కొందరు దౌర్జన్యవర్ధిని, మరికొందరు కాలంగను వారి అవలంబనము క్రిందను గూడ పరిచేయుటకు నిశ్చయించెను. రహస్యకేసునందలి 1 ప్రభుత్వమువారు వీరి భవసహాయము చేయుటకు గూడ ఏర్పాటు జరిగెడి. తమమద్రాసు లొంగియెలకు వ్రాసిని ఉత్తరములు దొరికిన. మద్రాసులోని కొందరు కన్యూరులో గూడ నున్నారు దొరికినవానిచే బహిష్కరింపబడిన 1 ప్రభుత్వ పోలీసు గ్రంథములు కలపకములు ఎన్నగువానినినూడ మద్రాసులు యిండియా దేశమున బ్యాపింపజేసిరి” అని ఫిర్యాదీలు తెలియజేసిరి.

“నిరసాదేశమునందు భారతీయులలోకొందరు ప్రకారముని యిండియా దొరికినవానిని నిశ్చయించిరి. అట్టివారు కొందరు 1921 లో మహాత్ముని సభచేసి బోల్లి విమర్శల వర్ధిని యిండియాలో వ్యాపింపజేయుటకు గూర్చి ఆలోచించిరి. అందులకు మహేంద్రనాథ రాయ అనువరని నాడుకునిగా ఎన్నుకొనిరి. ఈసభలో దొరికినవానికి తెలియగా కొందరి పేలుటపాలోచనపులేఖలకు చివీ చదివి కరిషింపలెనని ఉల్లియతేసిరి. అట్టివారిసంఖ్య క్రమక్రమముగా హెచ్చింది. కొన్ని గ్రంథములకు శ్రమములను దొరికినవానిరు బహిష్కరించిరి. క్రమముగా నట్టివి కొన్ని నాకు దొంగిరి. ఉత్తరములు కలపకములు, పత్రికలు గూడ దొంగిరి. వానిలో కొన్ని ఆసలు ప్రతులు కొన్ని కట్టు కొన్ని ఛాయాచిత్రములు గలవి అని కల్పన కాయె గారు నుండి వారిని దాఖలుజేసిరి. (అ.ప్రె)

బెంగుళూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

శృంగేరి జగద్గురువులవారు

బెంగళూరు, మార్చి 17: 1924

శ్రీ శృంగేరి జగద్గురువులవారు మైమాను సగమునకు నేటి ఉదయమున వచ్చిరి. వారిని మైమానుపురమున 10వదరు అశ్వత్థానామధో 8 ప్రైరదూరమునాడి ఉన్నకడలో, బంగారులై కిలో ముచ్చడబెట్టి ఎరములొకటి దీపింపబెట్టి జగద్గురువులవారు మైమానులో యీ నెలాఖరుకంటె నూరుకు

దేశభక్త వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు

దేశనాయకులకు ఆంధ్రదేశము దేశభక్తకొండా వెంకటప్పయ్య పంతులుగారు బెంగళూరు సరమునకు అస్వస్థుగానున్న కుమార్తెతోడను ఆల్లుతోడను 11 వ తేదీన వచ్చిరి. వారియ ఉన్నతి పాతకాల మహారాష్ట్ర సభులు వాటను మెటులును సందర్శించి. వీరు యెట్టి ఉత్సాహముల నీ జుకున్నను తమ మా ప్రవారముతోడనే ప్రజలలో అభిమానమును గలుగజేసిరి. ఆమెన కి మార్చె యు, ఆల్లుడుగారును క్షీరారోగ్యము నుదరుకును నిచ్చుట రెండుమాసములపాటు విడిచియుంటు. తేకభక్తుడు అస్వస్థుడు బెంగళూరుకు వచ్చుచుండును.

ఎ. వెంకటరమణశ్యామల:— ఇప్పుడు ఆంధ్రనాయకులైన ఎం. వెంకటరమణశ్యామల ప్రతినిధుల సభనుండి కావనపుట యెన్నుకొనుటకీరి.

న్యాయ, కార్యనిర్వాహక శాఖ

విభజనము

కాలరెడ్డికమిటీ నివేదికము

ప్రభుత్వవిమర్శనము

చెన్నపురి ప్రభుత్వమునందు న్యాయ కార్య నిర్వాహక శాఖ విభజనముగూర్చి విచారించుటకు నియమించబడిన కాలరెడ్డి కమిటీనివేదికము, దాని పై ప్రభుత్వవిమర్శనముతో గూడ నిన్నుమధ్యాహ్నము 2 గంటలకు శాసనసభలో సమర్పించబడెను.

దానినుండి యీక్రిందికమిటీ సూచనలసారాంశమున, ప్రభుత్వపుటు తరువును ఉద్ధరించి ప్రకటించుచున్నాము.

కమిటీ సూచనలు

1. ఇకను మెజిస్ట్రేట్ పోర్టునందున్నట్లు కమిటీసూచనలను సంగ్రహముగ దొలపవచ్చును. ఇప్పుడున్న కేసులందు జిల్లా మేజిస్ట్రేట్లుగలనంది, కేసులను మేజిస్ట్రేటులనువలెయు అందు మాత్రమే మాన్యుజురగలవలెనని వారు నిర్ణయించిరి. ఈ అభిప్రాయమును యిప్పుడు కార్యనిర్వాహక శాఖలోని కమిటీ సూచనలను అధికారులను మాత్రమే వుట్టుంచి కేసులను విచారించు; ధికరము మాత్రము తేలికపేరువలెనని వారేలంపు. ఇందులకు రెండు రకముల మేజిస్ట్రేటులు అందెడి ఒకరు న్యాయనిర్వాహమును మరియొకరు కార్య నిర్వహణమును మాత్రము చేయుచు దునని వారు సూచించుచున్నాడు. కార్యనిర్వాహక శాఖను యిప్పుడున్నట్లే కేసుల జిల్లా మేజిస్ట్రేటులు కేసుల న్యాయనిర్వాహక శాఖలకు మాత్రము పోర్టుకుండలె ననియు వారు సెమినాన్డెవ్వారా పనిచేయుచు రినియు, అయిన క్రింద 17 ను సవరించు విధమున అడివనల జిల్లా మేజిస్ట్రేటు కార్య పనిచేయుచుండలెనియు వారు సలహానిచ్చుచున్నారు. ఇప్పుడున్న యీ క్రింద 17 (5) ప్రకారము సెమినాన్డెడ్డి మేజిస్ట్రేటులవై అధికారము లేనది జేసినదానిని రద్దుజేసినను ఈ అడివనల అభిప్రాయ లేకుండజేయుట సాధ్యమునని వారికెట్టి అశక్తియులేదు. ఈ విధానము సావరణలో బెట్టుటకు యేజిల్లాలో గని రెండుతరగతుల మేజిస్ట్రేటులనుంచుటకు ఉద్యోగులనుంభ్యవంతగా సెమినాన్డెడ్డి సవరించుటలేని మెజిస్ట్రేట్ రిపోర్టునూచించుచున్నది. కాని యిప్పుడు న్యాయకార్యనిర్వాహకము అధికారముండు ప్రదేశ్ నిర్ణయము రెండువర్గాలనుంచును. అప్పుడు కొంతమంది పని అభివృద్ధియందుకు. వారిని పై మెజిస్ట్రేట్ మేజిస్ట్రేటులకింది కేసులను న్యాయమునకు కేసులను. ఈ విభజనగ ప్రతి జిల్లాకును అడివనల జిల్లా మేజిస్ట్రేటు కాక రాజధానికంటకును ఫస్టుక్లాసు మేజిస్ట్రేటు అధికారము గల వారు 24 నుండి 30 మందిగా నుండి యుండునని మున్యుంగు ఆసంఖ్యను 10-కి క్రిందవచ్చుననియు వారు తలచుచున్నారు. ఇకను క్రిందితరగతుల మేజిస్ట్రేటుల విషయములో తెలిచి, సెమినాన్డెడ్డి మేజిస్ట్రేటుల గొప్ప దోషములను సాధ్యమైనంతవఱకు విస్తరింప జేయవలెననియు, ఈ పని యిప్పుడున్న కమేజిస్ట్రేటులు న్యాయశాఖ కార్యముల మాత్రము చేయుచు, సెమినాన్డెడ్డి సెక్షన్లకింద నున్న అధికారులను తనా కిల్లా తాలూకా మేజిస్ట్రేటులను చేయవలెనని మెజిస్ట్రేట్ నిజే కము దొచ్చుచున్నది. ఈ కేసులను విడిచి న్యాయనిర్వహణము మాత్రము మాన్యుటకు లక్షలకన్న యెక్కువగాదని వారు అంతగా నేసిరి. కొంతకాలమై పీఠప జీమిచ్చునట్లు అసరి ఏకైకీల ను బెట్టుటకు యాభిప్రాయం కిగ్గుననివారి కాశక్తిగలదు. ఈదేశ మంతకాలమునుండియో యాసంస్కరణము గావలెని కొలచు న్నువుడు యాభిప్రాయం భావించరాదనచు వారు నుగించుచున్నారు.

ప్రభుత్వమువారి సూచన

అంగీకరింపనందుకు కారణములు

4. దేశము యాసంస్కరణము సేవలాలమునందు కొలచున్నదను కారణముచేత ప్రభుత్వమునందు సంగీతమున రిక్తితలను యందులకు ఖచ్చితములు ఉత్తమని అంగీకరింప కాలదు. వారికి పరిష్కారము కృత్రికరము

గ నున్నయెడలనే అభిప్రాయం బెట్టెదము. రెండవ కేసునగా యీ అంతగా వేసిన రిక్తితలను అసలు విషయములను సంబంధమున్నట్లు గానించుటలేదు. కమిటీగానించిన మాత్రమే లక్షలకన్న క్రిందపగా మూలభూమి భూమి గాక సంకల్ప రమునకు రి లక్షలకన్న 15 లక్షలు దాదాపు గావలసియుండు నని వారి సమీక్షము. మూడవదేవునగా యేప్రేముగాని జిల్లాలో దివిజుల పరిమితి సెమినాన్డెడ్డి కేసునందల దానిని వారంగీకరింప కాలదు. అట్లు కేసులను పరిపాలనా కమిటీయొక్క రిక్తి పోవుటయు, ప్రభా సామాన్యమునకు కష్టములను అసాధ్యమును గూడ సంభవించును.

ప్రభుత్వమార్గము

ప్రభుత్వమువారు వారి మేజిస్ట్రేటుల కేసుల అభివృద్ధి యేమియు సక్రమరీతితో సావధానముగ నుండలేదని అంగీకరించుటకు సిద్ధముగ నున్నారు. వారి మేజిస్ట్రేటులసావధానమునకు నెక్కువకేయిటకు మార్గముల వారయటకు వారు సిద్ధముగ నున్నారు. ఏ ప్రదేశములందున దావాలుచేయు జనమునకు విశ్వాసమున్నయెడల అసరిమేజిస్ట్రేటులను యెక్కువకేయిటకు వారికి అత్యంతమును నిష్పము గలదు.

ఇక నీ విషయమున సంస్కరణమునకై ప్రభుత్వమువారు కట్టి ప్రయత్నముల చేయుచున్నా కొత్త ప్రయత్నము కట్టింప కలసియున్నది. ఈ విషయమున వారు తాత్కాలికముగ కొన్ని సూచనలు గావించిరి. అయ్యది 1922 సెప్టెంబరులో మధుర తింజావూరు జిల్లా మేజిస్ట్రేటులకు పంపబడెను. ఈ సూచనలయొక్క ముఖ్యద్దేశ్య మేమనగా; సాధ్యమైనంతవఱకు కమేజిస్ట్రేటుల సైటికినే బంధిస్తానే యెట్లు వజీరుముల ఫస్టుక్లాసు మేజిస్ట్రేటులను నియమించి మేజిస్ట్రేటుల సావధానము కేసులను సెమినాన్డెడ్డి కేసులయినను, రెండింటి యేమిగా సాధ్యమైవట్లు సెల్ల అరరి యేజిస్ట్రేటుల విస్తరింపజేసి రెవెన్యూ అభివృద్ధి కేసు విచారణ వనులు లేకుండ పనిని వారికి పూర్తిచేయుట.

మధుర తింజావూరు స్కీము

ఈ స్కీము క్రియమున రిగ్గించుటకు న్యాయశాఖకు రిపాలము అభివృద్ధి చేయుటకు నడకొనవలెనని మెమోరాండును మొదలుపెట్టి పంపబడెను. దీనిపై మధుర తింజావూరు జిల్లా మేజిస్ట్రేటుల సూచనలపైటిని వివరముగ వ్రాసిన దానిని వారే యిందులకు పరిపాలనావ్యయము కిగ్గు ననియు, జిల్లాలో రెవెన్యూ అభివృద్ధి కిగ్గు నియు ప్రభుత్వమువారు అత్యంత పోయినవలెను తెలియచున్నది. ఈరెండు జిల్లాలోను అ స్కీముకందలి ఉద్దేశ్యముల కావరణలో బెట్టిమాడ న్యాయశాఖల సావధానము సెమినాన్డెడ్డి కిగ్గు నియు, విశంస్కరణము గావలెనను కొంత ద బు ఖచ్చి గా వ రెవెన్యూ లేలేదు అ ద బు మె ల్ల మె ల్ల యే నది వేర్వే జిల్లాలనుబట్టి యుండును. గ్రామవందాంతి కొద్ది స్కీము కేసులనుమీదకు ఒకజిల్లాలో అసరి తెలిచి మేజిస్ట్రేటులకు నుండుటకు తగినవారిచే దున్నారను విషయముమీదను అయ్యది అధికారియందును, మధుర తింజావూరు జిల్లాలో యీ విధానమున కిరిపింపగలనది. ఇతర జిల్లాలో కన్న అవ్వట్లు యిందుకు కావసినవారు కెన్నను వుచ్చుకొన్న ఉద్యోగులను, అసరికొలలు సెమినాన్డెడ్డి యిందులను సుద్దేశ్యముతో నైయింపెను. మధుర జిల్లా మేజిస్ట్రేటు నివేదికము వారి అజిల్లాలో యిందుకు తగినవారిసంఖ్య స్వల్పమనియు, తగినవారు చాలమంది మధురలోనే జీవింపచుండు రనియు తెలియచున్నది. ఇకను జిల్లా లనేకములలో నిట్టి వారి సంఖ్య యింకను మరింత స్వల్పముగ నుండగలదు. ప్రభావిశ్వాసము లేని కొద్దిలను బెర్చెలను నిర్మించుటకు లాభములేదను విషయమును యెవరును కాదనిని ప్రభుత్వమువారికి సమ్యక్ముగలదు. ఈ కారణములచేతనే యీ ప్రభుత్వమువారి స్కీము రాజధాని యంతకు వర్తించువారిని సుతనాముతో నున్నారు. ఇంతే గాక సంస్కరణము గావలెనను యెడల వైదొలిన కేసులను నే సమీక్షవలెననుగాద వారికి సమ్యక్ముగలదు.

సబ్ మేజిస్ట్రేట్ అనరము

ఇప్పుడున్న విధానమునందు గుబుమేజిస్ట్రేట్ అనరమును ఒక నుండియులేదు. అయినగునప్రపంచముండి వైదొల్యును. ఈమధ్యసరాసరి అనరమునీ కొందరిని చేర్చుకొను చున్నారు. ఇప్పుడు ఏ 10 ని మ య ము లో కొన్ని సంకల్పముల క్రింద సరికి విమర్శన లేదు. వారి సావధానము విస్తరింపింపవలెననుగాద చాల అభివృద్ధి గానించును. ఇప్పుటిని కేసులను తీర్చుకేయిటకు అనరము అలభ్యము జరుగుచున్నది. న్యాయవాదిసంఖ్యయు, సావధానమును

విక్రమగతులను బెంచుచు అనుభవముల విజ్ఞులచే అభివృద్ధియందు అవసరముగ గానించుచున్నది. ఇప్పుడున్న సబ్ మేజిస్ట్రేటుల చాలమంది వారి కొద్దిలైన తగిన అధికారమును చలాయించలేక, పనిని చేయవలసిన రీతిని చేయలేక యున్నారను. ఇప్పుడున్న మేజిస్ట్రేటులనువారి సావధానమునింపవలెనను

కావున అధికముగ సాధ్యమునకేయి యివని చాల తరకు అనుభవముగల ఫస్టుక్లాసు మేజిస్ట్రేటులచేత చేయించు సేవలనుంచి అభివృద్ధి లభ్యము. వైదొలిన కారణములచేత కంట్ల యిట్లు దాఖలు చేయు కేసులను రిగ్గించుట మంచిదిగాదు. కావున యెట్లెనను దబ్బుకుచుండుకొని సబ్ మేజిస్ట్రేటుల సైటికినే ఫస్టుక్లాసు మేజిస్ట్రేటులను నియమించి యెట్లు సబు మేజిస్ట్రేటులు చేయు అసామాన్యమును పనిని జేతాములేని ఏకైకీలకు వజీరుముల కేసులను ఈ సంస్కరణము సాధ్యమున నట్లు తోచును. యాపరిస్థితి లెక్కచేసిన సమయమున వేల ప్రభుత్వము రిస్కీమును కరిగించి చూడెదను. ఇందు తలపకన్న కెల్లించువారికి భారము లేకుండ నే న్యాయ పరిపాలనాసామగ్రి మభివృద్ధి కెల్లించు నని వారికి సమ్యక్ముగలదు. జీతము లేకుండ పనిచేయువారు లేనివట్లు అందుకు కావసిన సబ్ మేజిస్ట్రేటుల సైటికినే వుండ నేర్చుకొనివెండియిరి ఫస్టుక్లాసు మేజిస్ట్రేటులను నియమించవచ్చును. ఇట్లు చేయుట తలప అభివృద్ధియగును. ప్రభుత్వమువారు తమంతకాలము దానిని ప్రవేశబెట్టు సలహా నిచ్చుటలేదు. కాని యీ విషయమై కాసన కథవారి అభిప్రాయమును మాత్రము కొరెదరు. ఏమైనను ఖచ్చి యిందులకు కమిటీ స్కీము కనుసరి కాదు.

అధికార ముందుట అవసరము

ఈ రెండు స్కీములను పోల్చిచూచియెడల రెండింటిని ముఖ్యముగా భేదము యేమనగా, ప్రతిజిల్లాలోను యెక్కువగా అడివనల జిల్లా మేజిస్ట్రేటు నుంచి పద్దతిని ప్రభుత్వము వారు లేకుండజేయుచున్నారు. కమిటీ సూచనలలో అడియెము ఖచ్చిగా గానించును. అంతగా ప్రభుత్వమువారి స్కీముప్రకారము జిల్లా అధికారికింద మేజిస్ట్రేటులనువారు రెవెన్యూ ఉద్యోగుల మీదను అధికారము నుంచుచున్నది. కమిటీ సూచనలప్రకారము మేజిస్ట్రేటులవై అధికారము ముందుకొని అభివృద్ధి యిచ్చుచున్నది. వైదొలిన కారణములబట్టి యిట్టి అధికారముండుట అవసరమని ప్రభుత్వమువారు తలచుచున్నారు. ఇతరవిషయములలో మాత్రము కమిటీవారు న్యాయ నిర్వాహక శాఖాధికారమును అవరణలో బెట్టుచున్నారు. ఇందులకు ఫలితము లేకున జేయగా క్రిమినాన్డెడ్డి ప్రతిదియు కార్యనిర్వాహక అధికారము లేనిదానిచే విచారించబడును. ఇప్పుటికి జిల్లా మేజిస్ట్రేటు స్వయముగానే కేసులకుగాని విచారింపదు. ఇకను ఆయన జేయు తని అలభ్యము గాకుండ జూరుకుము మేజిస్ట్రేటులను తగిన సమయముగా చూడుట యెనైయిండును. నివిజిల్లాకు, క్రిమినాన్డెడ్డి మును పోల్చిచూచియెడల అట్టి అధికార ముండుట చాల ఫలకారియైన తెలియగలదు. న్యాయము అభివృద్ధి అధికారమును మార్చుకేయి కరిగింపుట మరింతపాడుకు నని ప్రభుత్వము వారికి సమ్యక్ముగలదు. ఇయ్యది సిద్ధాంతమునందు గూడ, న్యాయ కార్య నిర్వాహక శాఖాధికారమునా మాత్రమునకు విద్యోగము నుండేదా యి యను మానము తగలదు. న్యాయము అభివృద్ధి కట్టి అధికారమునుండ సాధ్యమును విని కేసులందు తీర్పుకొల్పట మాత్రమే యుండును.

ప్రభుత్వ సిద్ధి

ప్రభుత్వమువారు పూర్వకరముల నన్నిటిని దెల్పిరి. ఈ ప్రభుత్వార్థములను కాసనసభ్యులు క్రింద బరికిరించెద రని వారు నమ్ముచున్నారు. చుంబ అనిర్ణయము కట్టు కెప్ప తచ్చుక:

కమిటీవారు మెజిస్ట్రేట్ నివేదికమునందు గానించినవిధానము అధికారియలచే దున్నావచ్చునయ్య, పరిపాలనా కారణములచే అసామాన్యముగా కాదనియు, యి నితరసాధారణ కారణములచే అసామాన్యముగా దొచ్చుచు వారు వైదొలిన కారణముల దెల్పిరి. ఇకను వారి స్కీమును తయారజేసి, అయి మేజిస్ట్రేటులకు పద్దతి ఉండున్న లోకమును వారు ఒప్పుకొని చర్చించిరి, దానినిసంస్కరించుటకు కొద్దిలన్నతో కే నీలనునది దెల్పిరి ఈ స్కీమును మధురజిల్లాలో ప్రవేశబెట్టుటకు ఏమ సిద్ధముగ నున్నారు. ప్రవేశబెట్టుటకుకొరకవచ్చును. అచట నీరీక్ష విషయము గావనెడల తగిలెట్టి యింతజిల్లాలోగూడ ప్రవేశ బెట్టకవచ్చును.

ఇందుకు ప్రత్యామ్నాయముగా రాజధాని యంతకును తగిన ప్రదేశములో నీయేర్పాటులను ప్రవేశబెట్టుటకు వైదొలిన పద్ధతులవై సూచనలు గావించు వలసినగ జిల్లా మేజిస్ట్రేటులను గొరుటకు సిద్ధముగ నున్నారు.

చెన్నపురి ఆరోగ్యశాల - కుప్పి 15 వ టేబిల్
అంకెలను బట్టి వారమునందు మరణ సంఖ్య తెలియించికి సాక్షాదకు
లి. 2 నా. నుండిను, అంకెలను బట్టి వారము 26, 4, 10
యందును, 31 నుండికి స్పృహ కలగని ఒకడు, కాలము
లేనను, 42 రు యితర జ్వరములచే మృత్యులిరి,

తంజావూరు రీసెటిల్మెంటు

"యథాప్రకార నిధిరస్తు"

మిరాశీదారుల విజ్ఞప్తిపై ప్రభుత్వపుటుత్తరువు

తంజావూరు జిల్లా రీసెటిల్మెంటునుగూర్చి తంజావూరు మిరాశీదారుల పెదలిస రాజుబాదామయ్యకన్య విజ్ఞప్తిపై ప్రభుత్వవా ర్షీంధి విధమున నుత్తరువుచేసిరి:-

1922 ఆగస్టు 25 వ తేదీన ప్రభుత్వమువారు గావించిన నెం 1587 రెవిన్యూ ఉత్తరువు ప్రకారము గావించిన తంజావూరు జిల్లా రీసెటిల్మెంటు నూపనలపైని జిల్లా మిరాశీదారులు 1924 ఫిబ్రవరి 18 వ తేదీన గవర్నరు గారివద్దకు రాజుబాదామ పెదలిస, ఆరాచుబాదామ ఆనూచ కలపై నోకవిజ్ఞప్తిని గవర్నరుకి అందలి విషయము లన్నిటినిని వివరముగ చర్చించిరి. ప్రభుత్వమువారు యీ ఉత్తరువు చేయుటకు ముందు 1922 ఆగస్టు 25 వ తేదీన గావించిన యుత్తరువు నున్న రాజుబాదామ విజ్ఞప్తిని సమన్వయము చేసికొని అలా చేసిరి.

2 వైదెల్విన యుత్తరువునందు ప్రభుత్వమువారు మొదటి ఆరుకరముల మాగాణిభూములకు పన్ను నూటికి 25 వంతున యెక్కువ చేయుటకును మిగిలిన భూములవానికి నూటికి 18 వంతున యెక్కువ చేయుటకును తీర్మానించిరి. మొదలగు రీసెటిల్మెంటువారు, రీసెటిల్మెంటువారు మాగాణిభూముల విషయములో కేంద్ర బట్టియే తరము నిర్ణయించబడెను. ప్రాత రీసెటిల్మెంటువారు కడపగర్వియొక్కటికి 121 రూ పాయలు లెక్కయేయడెను. రీసెటిల్మెంటువారు గరిసి ధర 221 రూ పాయలు ధరకట్టబడెను. నూటికి 88 వంతున యెక్కువాయెను. ఈసంస్కరించిన ప్రోత్తరేలులు వారు మై న క న ని జెప్పి యూర్తికొట్టిచేతు పీలుతెనుచు చాలవరకు తగ్గింపబడెని రాజు బాదామ కొరుచున్నాడు. పన్నులను యెక్కువ చేయుటకు ప్రభుత్వమువారు గరిగించినరేటు ధరకట్టికే రేట్లన్న కొంచెమే యెక్కువగాగొనించెను. రీసెటిల్మెంటు అప్పటిధరలు యిప్పుడున్న ధరలకన్నచాలతక్కువ వుంటుల దెలియగలదు.

3. రాజుబాదామ మొకలదెల్విన విషయమేమనగా దెల్వారామి బులు తగ్గిపోయెననియు, క్రిందటి రీసెటిల్మెంటువారు వంటుగల్గెము చాల యెక్కువగా నుండెనయే. కావేరిదెల్వ లో బలవదార్థము లన్నియును తగ్గిపోవుచున్నవని మాపుటకు వారు 1918 చిన్నతెర్రవసాయకాళి సంవత్సర నివేదికనున్న, 1914 మద్రాసు వ్యవసాయ ప్రకటనము నెం 68, మూడవ గ్రంథము నున్న దెలుపుచున్నాడు. కావేరినది స్వేచ్ఛగ ప్రకాశింపబడె అద్దలు గట్టియు కన్నంబాడిదా మును కట్టుట చేతను కంకు తగ్గిపోయి భూమిసారము తగ్గిపో యెనని రాజుబాదామ దెలుపుచున్నాడు. సాక్ష్యమేమియును దెలుపుటలేదు. కావేరి ప్రవాహము మొదలు కచ్చిపుడే మంచి సారవంతమును పదార్థమువచ్చును. ఆసమయములో ప్రవాహము అనిచ్చిన్నయుగ ప్రకాశించునటుల అన్ని తూనులును కాలుత లను తెరచి యుంచబడును.

రాజుబాదామ దెల్విన సంవత్సర నివేదికయందును క్రకట నకునందును భూమిలకు తగ్గింపును గూర్చి యేమియును గాన రాదు. మాకుగనిన పోవుటకు పీలుతేక పోవుటకుల దెల్వలొ కొన్ని భాగములు బలహీనులు లగుచున్నవని మాత్రము దెలుపుటలేదు. ఆదెల్విన పుస్తకమునం దొక ప్యాచలో ఫాన్స కనుయొక్క ఈవయోగములను గూర్చి దెలుపుటలేదు అట్టిది దెల్వలొ యెక్కువకు నుపయోగింపబడుటని గూడ ప్రత్యేకముగ నూచింపబడినది. అంతయుండెను:-

దక్షిణతేక భూములలో ముఖ్యముగ తంజావూరులో కా వేరిదెల్వ భూములందు ఫాన్సాగిట్ల వృత్తి తగ్గిపోవుచున్నది. ఈ భూములందు చాలవరకు రెండువంటలు బండును వారుగూడ మరెతర ప్రకేతములనుండి తెప్పించెదరు. అందువలన యీభూము లలో ఫాన్సరమును సంబంధించిన చేమియు లేకపోవుచున్నది. విశేషిని స్థానమున కంకు కొంతవరకు పరిశీలించుచున్నది. ఫాన్స రనునెరువును సన్నిధియొగము చేయవలసిన యవసరము చేతవలె టను గానించుచున్నది.

ఈ ఫాన్సను పదార్థములు పోయినపుడు యెక్కువలే యని పోట్లపెల్ల యీపనియే జరుగుచున్నది. భూమి సారవంత మగునందుట యెరువునుబట్టియే నిశ్చయింపరాదు. ఎన్నియొయి తరనివయములగునది అట్లకటనమునందు దెలుపుటలేదు. నీనినై వ్యాఖ్యాన మనకనరము.

క్రిందటిసారి రీసెటిల్మెంటువారు నిర్ణయించిన పంటమొత్తము, అప్పుడు పరిశీలించి యొక పంతునో చూచినదానికన్న తక్కువ యుండెను. అప్పుడు పంటపరిమితి తగ్గింపబడెనని నిర్ణయించుటకు పంటగూడ తగ్గినది జూపుట యవసరము. 1899-1908 సం వత్సరములకుపుటు కత్తులతో 1914-18 సం మల కత్తులను పోల్చిచూచియెడల మొత్తముమీద చివరసంవత్సరములలో పంట కవులు యెక్కువ చేసలులగానించును. దీనినిబట్టి చూచియెడల భూమిలకు తగ్గింపుచున్నదని తెప్పటు కేకారములేదు.

4. మిరాశీదారుల ఆక్షేపణ తరువాత చేయనగా, పంట పడక జోయనకు, యెట్టిలాభములేని భూములకును నూటికి 15 చొప్పు యిచ్చు అవకాశము కల్పించి యనుచున్నాడు ఏమి సంవత్సరముల క్రిందపన్నటుల పంటకాలము పరిగనుండుటలేదని వారు తెప్పయు నూటికి 20 చొప్పు యుండెన వ్యాఖ్యమొ దెలుపుచున్నాడు వాటిను కొంచెమే తారాగముగ జాగ్రత్తనివేయించు 12 వ ప్యాచలో దెల్విన 12 సం మలలోను నాలుగే ధృవంబు లేకపోవుటవలన రెమిషను లిచ్చిగని దెలుపుచున్నాడు. జాగ్రత్తగాని నివేదికము జూడ రెండు సంములు మాత్రము పంటలుగా లేదనియు మిగిలిన రెండు సంములలో నురెమిషలిచ్చిగని దెల్వలొగల్గిన పద్దులకుట గాదని దెలుపబడెను.

ఈ రెండుసంవత్సరములలో మొట్టతొలకాలలో గూడ సంముల బాగుండకపోవుటచే నూటికి 20 వంతున రెమిషను లీటుబడెను. ఈ జిల్లా విషయమై మొదట రీసెటిల్మెంటును తయారుచేయుచు వర్షములు కురిచక బురుగువు బాగుండకుండెన నూటికి 20 వంతునను పంతున ప్రకేతములకు నూటికి 85 వంతునను అలవెచ్చు యీయవచ్చునని వ్యాఖ్యగాను దెల్విన. విశే ప్రభుత్వమువారు యితరజిల్లాలలోనల దెల్వలొ నూటికి 16 వంతునను మొట్టపకేతములందు 20 వంతునను అలవెచ్చు విషయములొ యిజిల్లాది ప్రత్యేకత అప్పట్ల మనవలయును.

5. రాజుబాదామ విజ్ఞప్తి కాలగల అధ్యాయమందు ఇది గేమను దెలుపేజి కడకులు ముప్పది సంముల క్రిందపన్నట్లే యుండెనయు క్రిందటి రీసెటిల్మెంటు పన్ను వాని నిభిర్చిది చేసిన మని ప్రభుత్వము వారు చేసిన వ్యాధానములు కలుగు గాతెదనియు దెలుపుటలేదు. ఈదెల్వలొ ముగగురుపోవుట కెంతయో పరిశీలించెను. ఇం యెంతయో చేయవలసిదగిలదు. దెలుపేజి పద్ధతి సంపూర్తి యగువరకును రెండు మూడు తరముల ఇరిగేషను కరికాదుకు సంస్కరింపవలయును. ఇందులకు 1922 ఆగస్టు 25 వతేదీ నెం 1587 ఉత్తరువునందు 7 వ ప్యాచలో అర్దగ చేయబడెను.

6. ఇకను రాజుబాదామ కడపగర్వియొక్కటను గూర్చి ఆక్షే పించుచున్నాడు. ఈరేటు 1919-20 సంవత్సరముతో అంత్య మగు 20 సంవత్సరముల నుండి యుండెన ధరలపై వాధారపడి యుండును. ఆకాలమునందు కరవులేక పోవుటవలన యేసంవత్సర మునగాని రీసెటిల్మెంటు అప్పీసరు తీసివేతులేదు. 1892-94 నుండి 1899-1900 వరకు కడపగర్వియొక్కటను తీసివేయుట వ్యాధా ముగాదని రాజుబాదామ కలంచుచున్నాడు. ఇందుకు ప్రత్యుత్తరమేమనగా రీసెటిల్మెంటు నూతనల ప్రకారము అంతకు పూర్వము కరవులేని యిరువది సంవత్సరములు మాత్రమే లెక్క జూచెదరు. తంజావూరు విషయమున మరెయొక కడతి ననుగరిం చుటకు కారణమేమియునులేదు. ఇతరజిల్ల కరువున్న అసంక త్వరములను నివేదికవలె నని మిరాశీదారులు చేయువాదమునం దేమియును బలములేదు.

ఇతియగాక మహాసంగ గామము జరిగిన 1917-18 1918-19, 1919-20 సంవత్సరములందు ధరలు విశేషముగ పెరిగిపోవుట వలన వానిని నివేదికపరచిన వారు గోరుచున్నాడు. 1916-18 సం మలలో వచ్చిన యీవాధారణ జరిగితులేమియును లేవు. ఆసం వత్సరములందు ధర గరియొక్కంటికి 268 రూపాయలుండెను. గతవత్సరమునందుకన్న 8 రూపాలు మాత్ర మెక్కువుండెను. ఇక ను 1918-19 లోను, 1919-20 లో ధరలు విశేషముగ గరియొ క్కంటికి 484 రూపాలు 477 రూపాలును యుండెను. వాని రీసె ట్మెంటు అప్పీసరు యీకవులేని సం మలను నివేదికక పోవు టలో సరియైనపనియే చేసెను. ఏమైనను ప్రభుత్వమువారు తక్కువ చేసి నిన్నులేటు సకారముగ నుండునటుల పరిశీలించుటకై ఈ రెండు సంములను నివేదికచియు, 1920-21-1921-22 సంవత్స రములను కేర్చి 20 సం మలు మొత్తమునకు జూచియే ప్రభుత్వ మువారు లెక్కచేసిరి. ఈ వివర రెండు సంవత్సరములలోను ధరలు గరియొక్కంటికి 319 రూపాలు 340 రూపాలుండెను. 1921-22 సంవత్సరముతో అంత్యమగు 20 సం మల ధరలబట్టి 1918-19, 1919-20 సం మల నివేదికచి వర్తకుల బాధములు

బాధిభుక్తులు పోకు గరిస ధర 211 రూపాలు గట్టినది. ప్రాతరేటు 121 రూపాలుండెను. అనగా నూటికి 74 చొప్పు యెక్కువాయెను. ప్రభుత్వమువారు ఆ గిరించిన యెక్కువకు మూడు రెట్లెక్కు వాయెను.

జిల్లా రీసెటిల్మెంటునందు కొన్నియెట్టిటు (గామము లందుకలె కలము ధర 18-0 చొప్పు నటుల కట్టబడినదని రాజు బాదామ కొరుచున్నాడు. ఎట్టిటులకు పంటను బట్టి గాక డబ్బు మక్తలను లెక్క చేయుటవలన యీ రీసెటిల్మెంటు రేట్లకన్న యెక్కువకు నకు విషయమును మిరాశీ దారులు విచారించిట్లు గానించెను. అనగా వంటధాన్యపు లెక్కను జూచిన యొకటిగను, అందు వచ్చేభాగము జూచిన మరెయొకటిగ నుండును.

7. ఇకను రాజుబాదామ దెల్విన మరెయొక విషయము వ్యవసాయమున కగు భుక్తులకు సంబంధించియున్నది. క్రిందటి రీసెటిల్మెంటువారు చేసిన భుక్తు వివరమును మార్పుపరచినవాడు వారు కొరుచుది. అప్పుడున్న ప్రకారమే ఆ భుక్తునుది కూలి వని. పనికట్టభరీయు భుక్తులు, యెక్కువగుటవలన ప్రతిశంకము నందును పబ్బులొను ధాన్యములను యెక్కువలవెత్తునగానలెనని కొరుచున్నాడు. రీసెటిల్మెంటు నిర్దేశము ప్రకారము పన్ను లను మోచ్చించుటయొక గిరించుటయొక వ్యవసాయపు భుక్తు లుమాట రానేరదు. కానియొకొత్తక వన్ను పెట్టుచి చేయుట వలన రైతు కేమెన బాగామిగులు నా యని తెలిసికొనుటకై భుక్తుల విషయము గూడ మొత్తముమీద నూరకపరీక్ష చేయ బడును. జాగ్రత్తగాను తయారు చేసిన భుక్తులపట్టిక రైతులు దెల్విన విషయములపై వాధారపడియున్నది గాన ప్రభుత్వము వారు వానిని కాదనకలరు. జాగ్రత్త గాను నిర్ణయించిన వ్యవ సాయపుభుక్తులొక్రిందటి రీసెటిల్మెంటుకట్టికే యిబ్బడిగనుండెను అప్పుడే చాల వివిధ అలవెచ్చు లిచ్చినటుల కలెవలదెను.

వైదెల్విన విషయములను బాగుగ పరిశీలించి మొదట రీసెటిల్మెంటు మూలభగ్యమును సంస్కరించుటకు గాని ప్రోత్త రేటు పన్నులకు తగ్గించుటకుగాని కారణ మేమియును ప్రభు త్వమునాటి గానించుట లేదు.

8. రెండువంటల భూములని రిజిస్టరుచేయువరకుని రాజు బాదామ ఆక్షేపించిరి. పెద్దపెద్ద మొత్తము భూములలో కొద్ది ప్రకేతములకు మాత్రమే రెండువంటలు చేసినను అంతకు రెండు వంటల భూమిగా రిజిస్టరుచేసినని వారు తెప్పయున్నాడు. ఇప్పు డు రెండువంటల భూమియని రిజిస్టరుచేయుటకు వన్ను ఉత్తరువుల ప్రకారము సాధారణముగా నన్ని సంవత్సరములలోను రెండు మాగాని పంటలకు అనిచ్చిన్నయుగ నివేదికపరా యున్నయెడల యెటునుండి నికవచ్చినను నకర రెండువంటల భూమిగిం చు జిల్లరుచేయవలెననియే కలదు. ఈవిషయము పరిశీలించుటలో యిజిల్లాయం దరలంబించిన విధానమేమనగా, తాలూకా అఫీ సులొ ఫరల్లికారము ప్రతిగామములొను రెండువంటలు సామాన్యముగా క్రమముగా చేసినవేలో కనుగొని ఏమి రెండు వంటల భూములక్రింద కేర్చిరి. ఒక బ్లాకులో భూములన్నిటి యందును రెండువంట లేవనెయుటలేదో ఒకపంపు చేయుటకు కారణమేమో విచారించబడెను. కారణమేమియును దెలుపక పోవుటవలన వానిని రెండువంటలు వండు బ్లాకులో కేర్చిట్లు రిజిస్టరు చేయబడెను. అట్టివి బహుస్వల్పముగ కలవు. బ్లాకు లొ చేసినని సాధ్యమైనంతవరకు ఫరల్లికేస్తే భూములెకలవు.

ఈకడతియే యీవధ్య రీసెటిల్మెంటుచేసిన జిల్లాలలో అనుసరింపబడెను. కాని తంజావూరులో సంవత్సరము విడిచి సంక త్వరము యేదో కొన్ని కుంబిభూములయంతే రెండు వంటలు చేయుటవలన ప్రభుత్వమువారు 1922 ఆగస్టు 25 వ తేదీ నెం 1587 ఉత్తరువునందు 11 వ ప్యాచలో కొట్టిచేయుచు తంజావూరు జిల్లాలో భూములు దరఖాస్తుచేసిన మొదటనే రెండు వంటల వి గ రి జిల్లరుచేయబడు నని ఉత్తరువు చేయుచున్నాడు. ఎక్కడైన క్రిందటి రీసెటిల్మెంటులో రెండువంటల క్రింద రిజిస్టరు చేసినందువలన కచ్చము సంబంధించెనని అవిష యమై సంస్కరించుటకు పెనుమలు రీసెటిల్మెంటు అప్పీసరుకు అ నికారమియదినది. ఈఉత్తరువు ప్రకారము రెండువంటలభూ మివిషయమై సంస్కరించుటకు పెనుమలు రీసెటిల్మెంటు అప్పీసరు కు దెలుపవలసినదిగ రెవిన్యూబోర్డు కొరుచును.

9. తుదకు రాజుబాదామ వోటితో వాక్యాలును నిచ్చు నపుడు తంజావూరు రాజాతో 1799 సం మలలో చేసికొన్న సంధిని దెల్చిరి. అందు రి కనుగ్రహణంకు తంజావూరులో పరిశ్ర మెంటు రీసెటిల్మెంటును ప్రకేతట్టుచివిషయముగలకు, అమంధి ప్రకారము కర్మిపెంటు రెవిన్యూరీసెటిల్మెంటు ప్రకేతట్టుటకు క

కావలసిన ముఖ్యముగా కంపెనీ కలదు. ఆ సంధిపతాక మూలమున కడలి కాగితమును క్రమపు ద్వారా జమించిరి పట్టణము రీతిని తెలుపుచే. ఇప్పుడు అట్టి పట్టణమును ప్రజలే జెట్టుచుని రాజకారము అనుగని క్రమపువారు దలంచుచు న్నాడు. సంధి పతాక గానే లాగించు నిర్ణయమునకడలి కాగితమును క్రమపువారు చేయబడెను. కాని అనేక కారణములచేత అసమర్థములు కలవారుగాక పోయెను. కారణకావలసిన బ్రతిమలపువారును రైతావరీ గెట్టియెట్టును ప్రజలే జెట్టు నిర్ణయించిరి. ఇదియే తంజావూరు లోను రాజధానిలో యితరభాగములందును (కడలి జెట్టుబడెను. క్రమపువారు జూడగలవరకు అట్టి పట్టణమును సంధి ప్రకారము యేర్పడిన అధికారములను అనుబంధమైన శాసనములును.

నిగాండి మహమ్మదీయ విద్యాల

నిగాండి మహమ్మదీయ విరోధ భావము
ఈనాడు చేరుకొన్న నిగాండి మహమ్మదీయ విద్యాలము నేర్పరులును గూర్చి హిందూవులకు మహమ్మదీయ లకును మరల విరోధ భావము పోవచూపింది. మహమ్మదు ఈనాడున్నపుడు దీనిగూర్చి కొంత పనిచేసిరి. అందులకు కొంతకాలము పని యూహించిరి ఆ విద్యాలమునకు కలకును కొనుగోద సంపాదించుటకు ప్రయత్నించు మహమ్మదీయులు కొంతకాలముగా కిందర కలగజేయసాగిరి. ఆసలము మారు హిందూ మార్కెట్ దేవాలములకు మళ్ళిగానన్నది. శ్రీ కుమార మలంది, శ్రీ శక్తి క్యానే క్యర, మార్కెట్ గోపాయి దేవాలములు మారును ను ప్రకటించెను. ఆసలపురిద్దరునచటివచ్చినపుడు వారిపాదస్పృశములను పరిశ్రమచేసిగా భావించబడిన యొక ప్రత్యేక ప్రదేశమునకు పాదస్పృశముచేయన్నది. ఇట్టి ప్రకటనలకు మళ్ళిగానన్న భారీస్థలమున పాతకాలను నిర్మించుటకును మహమ్మదీయులు కొందరున్నాడు. దీనినిగూర్చి 15 వ తేదీ హిందూవులు బహిరంగ కథచేసిరి. కొందరు మార్కెట్ పడులు క్రమపువారును సభ్యులగు మహతాగారిని మంత్రియగు యాదవగారిని దర్శించి పీఠికలను తెలియజేసిరి. "ఆసలమున పాదస్పృశముచేసి. వానిని తీసివేయబడెను. అసలస్థలమును మహమ్మదీయుల కిచ్చునాడెను. అదట వారికి తావొసంగిన అసలస్థలమునకారు గోళలను పలుకనూనరు." అని వాగిరి ఒకమహిళను దొరతంబు వారికి కంపిరి. ఆమహిళలో బొబాయి కాసనసంఘసభ్యులు 80 గురుకు చాలమంది బ్రాహ్మణేశ్వర క్రమపువారు యితరులను మొత్తము 1000 మంది సంతకములుచేసి కంపిరి. (ఆ.ప్రె)

గాంధీపూజానిధి

గుజరాతురాష్ట్రీయభాగము

ఒక్కరు పదిలక్షలవచ్చినవార్త పొరబాటు
వారిచ్చినది పదివేలు మాత్రము
ఫిబరవరి 19 వ తేదీ బొంబాయిలో నేనొకభాటి యామిక్వి సంధ్యంతగా గుజరాతురాష్ట్ర గాంధీపూజానిధికి ఆరకు తీరుతున్న నగదుగా కడివే రూపాయలుచ్చెను. ఆసంగతి నేను బొంబాయిలో నున్న అసోసి ఏటెరు ప్రెసు క్రిందకి తెలిపితిని. ఆరకు పదిలక్షల రూపాయలుచ్చెనని అసోసి ఏటెరు ప్రెసువారు తెలిపిన రంగును దెయిరిమ్మకుపత్రికలో ప్రకటించబడెను. ఆవార్త ముగిసికొంతకాలముగాడ ప్రకటించబడెను. ఈ పొంబాయి టెలులజరిగినో తెలియదు. నామిక్వి దొంగిలినది పదివేలుగాని పదిలక్షలుగాదని మహిళలు కొధారి గారు యానెల 15 వ తేదీని అనామదాదానంది పత్రికలకు వ్రాసి.

సిరిలు జన్మిసుకమిటి

అల్లాబాదు మార్చి 16:— ఈమిటియెట్లు ఢిల్లీనిల్లర బట్టలర్రుకులతరపున తేజు దాన గారు మార్కెట్లకు కర్రకులరపున వేయబడిన దాదాలో యిట్లుచ్చెను. అల్లసామ్రాజ్యము చెప్పబడినదిగాని చర్యతీయకొన బడిలేదు. అబద్ధంని ప్రతివాదిని అట్టిపెట్టిని నూడె తెలుసును. హిందూజాతములో వ్యాప్యము చాలవలయు కట్టుననియును సమయము వారిజేయటలో లోకములన్ని వనియును సాక్షి చేయెను. (ఆ.ప్రె)

ఎతిరాజులునాయడుగారి హితము

టాడ్ హంటరుగారి మొప్పు

మద్రాసు కాసనసభ్యులకు పిల్లలమరి అంజనేయము పంతులుగారు మూటు : వాయుడున్నాడు: మద్రాసు కాసన సభలో బట్టు చర్యసంధ్యమున సర్ ఛాన్సెలు టాడ్ హంటరు గారి గారిడి కెల్లడియ్యెను. విశేష క్రయోజన ముండునేమో యని మొదట తలచిన కొంతకాల సభ్యులకునూడె కెల్లడుగోడెను. గుంటూరు మండల ప్రతినిధులతో ద్వితీయులకు ఎతిరాజులు నాయడుగారి హితము టాడ్ హంటరుగారి కెంతయును తెలిపింది. గంటామండల ప్రతినిధులకు విశ్వకాథవాసుగారు ఉప్పుపన్నును తలపన్ను అని బహుచక్రగా కల్గించిరి, అట్లగుట టాడ్ హంటరుగారికి నచ్చక పోయినందు ఎతిరాజులు నాయడుగారి క్రత్యభిప్రాయమును, సమయము స్ఫూర్తియు జగ్గగానచ్చి కొనియాడిరి. నాయడుగారు బట్టు సుందర్యమున పల్నాడు ప్రజలకు స్వకాజ్యముతోగాని, అంధరాష్ట్రముతోగాని, పనిచేసినందు, ఉప్పుపన్ను నిలబెట్టునను రాష్ట్ర కత్తములు లొంగిన చాలుననియు చెప్పిరి. ప్రవాళిద్ధి: వా? పల్నాడు ప్రజల ఉభిప్రాయము ఇదేయని అొమ్ముచే తెలు తెలి చెప్పాలరా? గుంటూరు మండలము స్వరాజ్యాభిలాషను గాడకుగ గమలించి భారతవత్తును కంఠతను బ్రఖ్యాతి చెప్పి టిట్టికే అంధ్రులకు ప్రత్యేకరాష్ట్రము కావలయునని ప్రథమము నుండియు గృహియెసర్పించి గుంటూరు మండలమే! అట్టి మండలమున కిదియో భ్యాతి. కొందిదినముల క్రితము కల్నాడు గొల్ల ముకమ్మకు నావట్టవ వచ్చి ఫాకెట్టు యిట్టుండులు మిక్కిలముగా గలవని చెప్పెను బ్రహ్మకళమున నుత్సవమును గూర్చి హెచ్చరించి మా కత్తముల సంకెనులు గ నున్నవనియు మేము త్వరలో నొక సభను జరుగవలసియనియు తత్సభకు నాడు తప్పకవచ్చిసి విచారి చి చర్యచి కాసనసభయందు జేయవలసి మహాదవారము చేయ వలెననియు జెప్పినాడు. ఇందు బ్రాహ్మణులుకాదు, కల్నాడులో ఫాకెట్టుయిట్టుండులకును దాగానక పరికరించుచు న్నాడయవలసినదను బొందిన గొల్లసోదరుల. కల్నాడువిషయమిట్లుండగా నాయడుగారు బట్టు ప్రసంగమున నేమో తోచికోరినవాప్రయ్యట యొకసమయమున గున్నదో పాత కలహించుచుగాక! కాసనసభ్యులు నాకనకాళము మొట్టిపభాదినములతో నిచ్చియండంగునకు మండల ప్రవాళి ప్రాయము కెల్లడియల కరకాళము చిక్కినదికాడ. ఇప్పుడు అనకాళము కలిగినచో దప్పక ప్రవాళిప్రాయమును కెల్లడించును.

బర్తా కాసనసభ

ప్రభుత్వము మొదటిసారి యాడిపోవుట

రంగూను, మార్చి 15:— కాసనసభయొక్క యీసమావేశములో క్రమపువారు మొదటిసారి యాడిపోయెను. వాపో అను జాతితువాది భూమిఅవాతమును నూనెగనులు ఏర్పాటు క్రింద 100 లింగింపును తీర్మానముకు తెచ్చెను. నూనెగనులయొక్క అధికారి క్రమలను ప్రవాసము పంపకుండునట్లుజానిపట్టుకులతో క్రతను కింగింపురలెనియెనుయిట్లుకు ప్రవాసము పంపబడినవాగు కునెద్దగ నుమ్మలు తిరిగి వచ్చుటకు అనుగ్రహించవలెననియును యితరులతోచెను. అదివలెమై తాను ప పిన కాగితములు తుదగ్గరకు తిరిగి వచ్చినప్పుడు అదివలెమై సానభూతితో ఆలోచించ బడునని హాంమెంబరు చెప్పెను ఉపసాదకురీ తీర్మానమును ఉపసంహరించుకొమ్మికోరెను. కాని అనుజ్ఞ విషయమెనియుగా చెప్పినగాని అట్లుజేయజాలనని యీతడు వాడుచెప్పెను. తీర్మానము ఒట్టుకు కెట్టుబడినప్పుడు 47 ఒట్టు అనుబాటుగాకచ్చి ఆమోదింపబడెను. ప్రతిపూలగా 31 ఒట్టుమాత్రము కచ్చెను. తర్నియటై చేయబడిన రెండుతీర్మానము అనసంహరింపబడెను. కానియు రేపటికి వాయిదావేయబడెను. (ఆ.ప్రె)

బీహారు ఒరిస్సా పరిశోధకసంఘము

పాట్నా మార్చి 16:— ఈసంఘముయొక్క జాగ్రత్త పాట్నా క్రమపువారునూడె దర్బారునాలో జరిగెను. దీనియ ఒరిస్సాలలో వారిశ్రమశోధకమునగూర్చి 50 అనులోమ ముఖ్యంగా నువ్వనింది. గంజురు 50 శాస్త్రీ స్థలదగ కథ్య కుర వహించిరి. (ఆ.ప్రె)

బంధరు

ప్రతాపరుద్రీయము (ఒక విలేఖరి)

ముత్తరాజు సుబ్బారావు మిమోరియల్ క్లబ్ వారి యాజమాన్యమున నట మహాజన సభ కనువ్వయ మునకు గాను ఇ చట శనివారంరాత్రి ప్రతాపరుద్రీయనాటక మూడవదినది. అందు ప్రతాప, పేరిగాని పాత్రములు తెనాలివాస్తవ్యులును, న్యా యవాదియు నగు వెద్దిభొట్ల వెంకటచలపతి రావుగారును యుగంధర పాత్రమును నెల్లూరు నాగరాజ రావుగారును, జ నార్దన మంత్రి పిల్లలమరి మందర్రామయ్యగారునూ విద్యానాధుడు జమ్మలమడుగు నరసింహంగారునూ, తక్కుంగలపాత్రములు బుట్టమ్మపేట కంపెనీలోని నటులునూ ధరించి ఖేలన మొనర్చిరి. వీరందరూ ఒక్క సంఘమునకు జెందిన వారు కాకున్నను మొత్తముమీద ప్రదర్శనము రసవంతముగా నున్నది. పేరిగాడు, యుగంధర పాత్రధారులనూ తక్కుంగల ముఖ్యపాత్రధారులందరూనూ వారివారి పాత్రములను ఉచితరీతిని పోషించిరి.

విద్యానాధుడు దొనెయందు ప్రవేశించినపుడునూ, పేరిగాని రాజరికము వచ్చుకట్టు బోయితిమము జెప్పి వానిని ఉత్సాహవంతుని జేయు సందర్భముందునూ, ఆ పాత్రధారి జూపిన భావము మరుపునకు వచ్చుటలేదు. సుల్తాను యెరుటు పిచ్చియు గంధరుడు, ప్రతాపుడు నమాజే ముయన సందర్భముందు వారుభయము జూపించిన భావప్రకటన మత్స్యస్ఫుటము. పేరిగాని చేప్టలకు కడుపుబ్బు కవ్వని ప్రేక్షకులందరూలరు. ఆయాపాత్రధారులందరూ తమతమ పాత్రములను కడుబాగ్రతతోనిర్వహించిరి. పిచ్చివాని పాత్ర మభినయించుటలో నాగరాజారావు గారు జూపించిన భావము వర్ణనాతీతము.

సభ్యులు నాటకాలతము వశమే తమ స్థానములను వీడలేదు. ఈకాలపు నాటక సంఘములలో కట్టుబాట్లతో యున్న ఒక్కొక్క సంఘములోని నటులలోనే ఒకరిని జూచి యొకరు యొక్కరక అనేక కల్లాలములతో ఉంటాయుండుటజూచుచున్న విషయమే! అట్టి పిలిలో పలుతావులనుంచి నటులనూ వింది ఒక్కవో సమాజేకపరచి నాట్యకళావ్యాప్తికై జేయుచున్న సుబ్బారావు మిమోరియల్ క్లబ్ వారి సత్ప్రయత్నముల కార్యదలోక మభినందింప వలసియున్నది. మరెయొక విశేషమే మన ఈనాటక మందలి ప్రాత్రధారులు ఒకరికోకరి ఇదివరలో ఎట్టిన్నేపాభావము లేకపోయినను బహుళకలుకతో బ్రగర్తించి మరియు పెద్దపెద్ద పాత్రములు ధరింప సన్నద్ధులగుటయు ఎట్టి అనూయాసాంభావములు లేక ఎంత చిన్న వేషమయినను ధరించి వారి మంచితనమును మెప్పి జేసిరి.

ఈక్లబ్ వారి చంద్రహాసనాటకములో నాట్యవికారదులగు శ్రీయుత వెదురుమాడి శేషగిరిరావు పంతులుగారి మంత్రిపాత్రమును జూచు భాగ్యము కొద్దికోజలలో బందరు పొరులరు గలగజోవుచున్నది.

బొంబాయి కాసనసభ

బొంబాయి, మార్చి 15:— అనుబోధక కృతహరతులను కుమ్మరించుటకు నేడు బొంబాయికాసనసభ ముడిన. వారిను నానిని గూర్చిన ప్రత్యేకము తీర్మానములను నిమిత్త వర్షిక ప్రేక్షకుల చాలవంది అనివదలుగా తీర్మానము విచారింపబడినది తెలియబడినట్లే కథనంజే వెకలిపోయింది. రాజధానిలోని భూమి అవాతసభ్యుల తిరిగి జేర్పాటు చేయబట్టై ఒక సంఘమును నియమించుటకు సంబంధమును సభివారు విచారించిరి (ఆ.ప్రె)

ట్యూటికోరిన్ ప్లేగు

ట్యూటికోరిన్ మార్చి 16:— ఇప్పటికేరట్ల ప్లేగు 878 గురికి తగిలింది 24 మంది మృతిచెందిరి. క్రతివిరళును అరడబను మందిరి తగిలుతున్నట్లును అందు కొంతమంది మరణించుచున్నట్లును తెలియుచున్నది. ప్లేగుటి బాలను వేయించు కొనుట అవసరమని ప్రకటించబడినపుడు ఇండ్లను కడలి వెళ్ళువారు యిప్పుడు తిరిగి వచ్చుచున్నాడు. 1 నెల దినములనుండియు మాసివేయబడిన నీటిల కొర్రలు 18 వ తేదీన తెరచబడును. కళ్ళియ, ఉత్తరభాగములలో ఎలాగో పడుచున్నట్లు తెలియచున్నది. కర్తవ్యము తిరిగి కొద్దికొద్దిగా సాగుచున్నది. (ఆ.ప్రె)

రాజప్రతినిధి

ఢిల్లీ, మార్చి 16:— రాజప్రతినిధి దంపతులు 22 తేదీన ఢిల్లీనుండి బయలుదేరుదురు. ముగ్ధాప్రతినిధులలో కొందర కర్తవ్యులనుగూర్చి దేవాదూతలో కొంతకాలముందురు, నీటుకు ఏప్రిల్ 18 వ తేదీన కలుదు.

ಗವ್ಯವು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿರುವುದು, ಇದರಲ್ಲಿ

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము
ప్రతిపాపులోదారకును

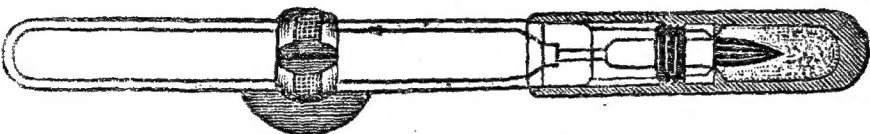

చక్కనిదబ్బీలో నహా సీసా 1-కి ర్వు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు లేక 109 ప్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

సెల్ ఫోన్

"ఆ గేట్"

ఫ్రెంచ్ వేనా

ఫాక్ టైమ్ సెల్ ఫ్రంజునునందు, నూతనఫక్కి అని చెప్పదగు ఈ "ఆ గేట్" కలము, అమెరికా ఆఫ్ ఫ్రెంచ్, మొదలగు విదేశములలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడీ ఫక్కి మన హిందూజాతీయులందు కూడ మిక్కిలముగా జనాదరణమును పొందుచున్నది.

సాదరణమయిన "ఆ గేట్" కలము

2957

మామూలుగా ఉపయోగించబడు ఉత్కృష్టపాత్రకి బదులు "ఆ గేట్" గాజుపాత్ర నుపయోగించుట యద్భుతమగు నూతన విధానము. ఒకతూరి సిరాలో ముంచియుండెడి అయిదు నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును. మైలాపూరు విక్టోరియా డిపో, మదరాసు.

వెంట్రుకలే అందము?

రాలిపోకుండు, జాగ్రత్త!

వెంట్రుకలు దుస్వేనతో ఊడిరాకమునుపే త్వరపడుము.
ఊడినప్పుడు మొదలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలుపాడై పోవును.

అంతవరకు రానియినప్పుడు

నేడే

కమినియా నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు

(ఇది నిజప్రభు చేయబడినది.)

వెంట్రుకల కష్ట రోగమును, కిరో మాంస్య మున్ను, యిది దివ్యమధుమ

వెంట్రుకలు చిట్టుట గాని, గరుడుగ గాని యుండదు

మీ వెంట్రుకలు మరల యెప్పుడీ మెత్తదనమును గల్గి కట్టుకలె నుండి మెరయ నుండును.

ఈ రోజుననే దీనిని శరీరీంతి చూడుము

వెంట్రుకలు యెట్లువృద్ధిచునో కనిపెట్టుడు

కమినియా తలనూనెను నిన్ను శరీరస్థైర్యమునకు జేయును.

ఇది బుడ్డి 1-కి ఒక రూపాయి. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని వోట్లలోను ఈ క్రొత్త రేణువబడిన ప్రభావము వికలించుచున్నది.

"Everybody's favourite
Toilets, Kaminiya Oil,
& Otto Dillabhar, Sold
everywhere,"

మీకు నువ్వారన ద్రవ్యము, లేక అత్తరు కావలసినప్పుడు

"ఓటో దిల్ బహారు"కు వ్రాయుము.

ఇది నిజప్రభు చేయబడినది. అత్యద్భుతమైన గుణముగలది.

కొన్ని బుడ్డి 18 ఫర ర్వు 2-0-0

డామా బుడ్డి 18 ఫర ర్వు 0-12-0

డామా బుడ్డి 1-కి ఫర ర్వు 0-8-0

కొన్ని చుక్కలు చేతిమాలయందు చల్లిన మిక్కిలి

మనోహరమైన వాసన చుట్టు ప్రక్కల వ్యాపించును

ఇది మందు అమ్మకారందరివద్దనున్న, శరతు అమ్మకారందరివద్దనున్న రూడా బొంబాయి. లేకున్న,

ఫాటో యేజెంటు:- ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,

155 నమ్మామణి, బొంబాయి.

126

ఎలక్ట్రిక్ మ్యాచ్ బాక్సు లాంపు

మూర్తి కెట్టె 1కి 2-4-0

బేజురు 1కి 0-12-0

బజ్జీ 1కి 0-6-0

సి. కె. లైటు స్పిన్-గ్ టూల్ 1కి 1-8-0

మోనిటర్, ప్రెస్, స్ట్రా, రం, లాంపు.

కెటెక్ కిరాల్లు డజను 1కి 0-12-0

మినియెల్ క్రిక్ స్టోర్

83, చీనాబజార్ రోడ్డు,

మదరాసు.

The Zandu Pharmace-
utical Works Ltd.,

Elphinstone Road, Bombay.

జాండు ఫార్మాటికల్ వర్కుసు

లిమిటెడ్, బొంబాయి.

మొదటిరకం చంద్రప్రభా మూత్రము

ఇది శిలాజతు లోహభస్మము, మూర్తి భస్మము, మొదలగువాటిని చేర్చి కాస్తోక్తముగా తయారు చేయబడినది. మూత్రముతో కలిసిపోవు శుక్లము, మూత్రమునందు తీసి (phosphate), రేణువు మొదలగు సెగ రోగముల, నడుమ నొప్పి, వాతరోగము, జ్వరము, బలహీనత యితర శ్రీమంభమైన అంటువ్యాధులు మొదలగునవి తత్పర మదరును.

ఒక టులము బొంబాయి బుడ్డి 1-కి ఫర ర్వు 1/8-0
3 బుడ్లు ఒకసారి అర్ధరూప పంపిన ప్యాకింగు పోస్టు ఖర్చులు యివ్వము.

మా బొంబాయి క్యాటలాగు యివ్వముగా పంపబడును.

Sole Agents

H. Damodar & Co.,

43 China Bazaar Road,

Madras.

ఇనాం! ఇనాం!! ఇనాం!!!

మా సుప్రసిద్ధమైన రెండురంగుల పెద్ద రకము గోడకు తగిలించు 1924 సంవత్సరము పూర్వకాలందరు దరఖాస్తు పంపినవాడికి ఇనాముగా పంపబడును.

191

Rajvaid Sri Bamandasji Kaviraj

152 Harrison Road, Calcutta